Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 12 Mayıs 1980

10 LİRA

KOMÜNİST ENTERNASYONALİN DAĞITILMASININ YILDÖNÜMÜ ve BİR MEKTUP

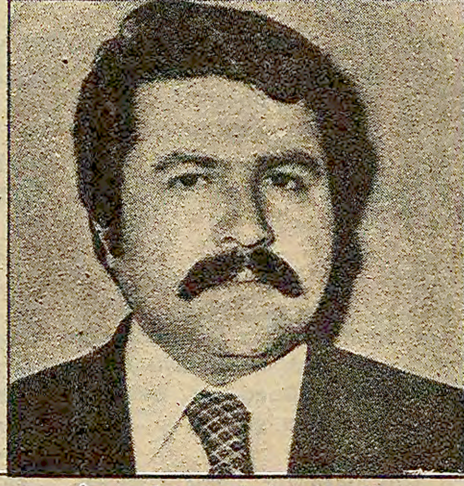
çarşamba günü Aydınlık'ta

M. Halim Spatar'ın incelemesi

Şükrü Balcı ne yapmak istiyor?

▪ İstanbul Emniyetinde görevli Ünal Erhan adlı bir polis, önce Pol-Der'e sonra da Pol-Bir'e kurucu üye oldu

İstanbul Emniyet Müdürü Şükrü Balcı

İstanbul 1. Şube Müdürü Lütfi Tomuş

Üç polis şefi üç garip olay

▪ İstanbul'da, birbiri ile hiç ilişkisi olmayan "Deniz Şubesi ve "Siyasi Şube" Müdürlüklerinin Lütfü Tomuş'un sorumluluğuna verilmesi dikkat çekiyor

▪ "Bir daha İstanbul'da çalışamaz" kaydı ile Il dışına gönderilen Başkomiser Dursun Acar, halen Dursun Hocaoğlu adı ile Üsküdar Emniyet Amir Vekilliğini yürütüyor

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL Emniyet Müdürlüğüne getirilen Şükrü Balcı, Emniyet Teşkilatı içinde bazı değişiklikler yaptı. Bu değişiklikler arasında "Parmak İzi Müdürlüğü", "Garaj Müdürlüğü" gibi yeni görev sahaları bulunuyor.

Bu değişiklikler içinde, kaçakçılıkla ilgili "Deniz Şubesi Müdürlüğü" ile "Siyasi Şube Müdürlüğü'nün Lütfü Tomuş'a verilmesi, Emniyet Teşkilatı içinde kuşku ile karşılanıyor.

Bilindiği gibi Lütfü Tomuş, geçen seçimlerde Balıkesir'den AP milletvekilliğine adaylığını koymuştu. Propaganda bildirilerinde 1. Şubede komünistlere karşı nasıl savaştığını anlatarak, 'milliyetçi' bilinenlerin desteğini almaya çalışıyordu.

Her fırsatta, tarafsız bir görev anlayışı içinde olduğunu vurgu-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Partizanlık Meclis kulisinde

Sıradan bir kıyım öyküsü

Günlerden 8 Mayıs Perşembe. Saat 14.00.

Millet Meclisi Genel Kurulunun sol tarafındaki AP kulisindeyiz.

Köşedeki masa.

Beş kişi gelip oturuyor. Biri AP Yozgat Milletvekili Ünal Alhoğlu..

Sohbet başlıyor. Laf arasında gelenlerin kimlikleri de anlaşı-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Ölümünün ikinci yıldönümünde

Devrimci şair Gani Bozarslan'ı anıyoruz

DEVRİMCİ Şair arkadaşımız Gani Bozarslan'ı ölümünün ikinci yıldönümünde acıyla anıyoruz.

Gazi Bozarslan 1978 yılının 10 Mayısında karanlıkgüçlertarafından öldürülmüştü.

141-142'den 7,5 yıl hüküm giymiş olan Gani Bozarslan son nefesine kadar Mao Zedung düşüncesi ve TİKP'nin fikirleri uğrunda mücadele etmişti.

Feki Teyran, Cigerhun gibi ünlü Kürt şairlerinin eserlerini Türkçeye çeviren Gani Bozarslan ezilen halkların ortak mücadelesi için çaba harcamış, Rus Beşinci Kolunun milli duyguları sömürerekı yürüttüğü bölücü ve revizyonist faaliyetlere karşı

Mem-Der: «Binlerce memur, parti merkezlerinden gelen talimatlarla işlerinden edildi»

ANKARA (ÖZEL)

MEMURLAR Derneği (Mem Der) Ankara Şubesi kongresi sona erdikten sonra bir açıklama yapan Şube Başkanı Abdurrahman Güzelgün, hükümetin partizanlığını eleştirdi ve 'Partizanca kıyımlar sürgünler akıl almaz boyutlara ulaşmış, binlerce memur arkadaşımız parti merkezlerinden gelen talimatlarla işinden edilmiş, binlerce arkadaşımız da bu tedirginliğin içinde huzursuz durumdadır" dedi.

Memurların geçim sıkıntısına da değinen Güzelgün'ün açıklaması şöyle:

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

MHP'li Gökçek'in sağlık bakanlığı yaptığı MC döneminden bu yana

Gaziantep Çocuk Hastanesi komando işgali altında

Cengiz Gökçek

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP Çocuk Hastanesi, MHP'li toprakağası Cengiz Gökçek'in Sağlık Bakanlığı yaptığı MC döneminden beri komando işgali altında.

MHP'lilerin işgali altındaki hastaneye gelenler, komandoların kontrolünden geçerek içeri girebiliyorlar. MHP'liler Doğulu yurttaşları ise içeri almıyorlar. Hastabakıcı ve hemşireler üzerinde de baskı kuran komandolar bayan personele sarkıntılık yapıyorlar.

Sağlık Koleji öğrencisi olduğu bildirilen Fidan isimli bir genç kız ise komandolar tarafından dağa kaldırılırken kaçtı canını zor kurtardı. MHP'liler bir kız öğrenciye de Sağlık-İş Sendikasının bildirilerini göstererek saldırdılar ve soyunmasını istediler. Korkudan baygınlık geçiren

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Cinayet yarışına girdiler

Apocular ve MHP'liler, Gaziantep'te bir ay içinde 12 yurttaşı öldürdüler

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te cinayet işleyen MHP'liler ve Apocular Nisan ayı içinde 12 kişiyi öldürdüler. Adeta yarışa giren grupların işledikleri cinayetlerin failleri bulunamıyor.

Şehir çapında sürdürülen cinayetlerde MHP'lilerin CHP'li ve demokrat yurttaşları hedef aldığı dikkat çekerken, Apocular tarafsız veya MHP'den ayrılmış yurttaşları öldürüyorlar.

31 Mart günü Kaleatı Çarşısında silahlı iki kişinin saldırısına uğrayan Ali Ozatıcı adlı işçi hayatını kaybetti. İşçinin CHP'li olduğu öğrenildi. Yine Eğitim Enstitüsünü ele geçirmek isteyen komandolar 2 Nisan günü güvenlik kuvvetlerinin arasında savunmasız öğrenci kitlesinin üzerine ateş açtılar. Olayda iki öğrenci öldü, beş öğrenci de ağır yaralandı. Cinayetin

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

Makam odasını döşeyen AP'lilere "borcunu" ödedi

Manisa Milli Eğitim Müdürü bütün yöneticileri değiştirdi

MAKAM odasını 1 milyon lira masraf yaparak döşeyen AP teşkilatına "vefa borcunu" ödeyen Manisa Milli Eğitim Müdürü Ahmet Kuş Milli Eğitimdeki bütün idarecileri değiştirdi.

Manisa Milli Eğitim Müdürü Ahmet Kuş'un makam odasını Demirci ve Gördes AP ilçe teşkilatlarının 1 milyon liraya yakın masraf yaparak döşedikleri öğrenildi. Devletten hiç bir tahsisat çıkmadığı halde odası AP örgütlerince döşenen Milli Eğitim Müdürünün de bu "borca" karşılık AP'nin istediği bütün atama ve sürgünleri gerçekleştirdiği bildirildi. AP'nin isteği doğrultusunda Manisa Milli Eğitimindeki bütün idareciler görevlerinden alınarak başka yerlere sürüldüler.

Partizanlık belgelerini yayınlamaya devam ediyoruz

ADALET PARTİSİ — ÜSKÜDAR İLÇE BAŞKANLIĞI

☎ : 33 05 07 — Hakimiyeti Milliye Cad. Günaydın Han Kat 2

ADALET PARTİLİ OLMAKTAN BAŞKA HİÇBİR SUÇU BULUNMAYAN ve SON CHP HÜKÜMETİ DÖNEMİNDE HAKSIZLIĞA UĞRAMIŞ BULUNAN, AYRICA YENİDEN GÖREVE ATANMASINDA PARTİMİZ YÖNÜNDEN FAYDALI OLABİLECEK OLAN BÜROKRATLARIN İSİM LİSTESİDİR

BOĞAZ KÖPRÜSÜ :

1- Oktay YAVUZ
Boğaz köprüsünde bakım şefi iken CHP Hükümeti tarafından istifaya mecbur edilmiş bulunan, Ispartalı İnşaat Mühendisi Oktay YAVUZ'un Boğaz köprüsü Müdürlüğüne atanması.

D.D.YOLLARI HAYDARPAŞA 1ci İŞLETME BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ :

1- Kani İrfan PİŞKİN
D.D.yollarında 4 derecede tamir, tahliye saha amiri iken son CHP hükümetinin ilk kurbanlarından biridir. Ecevit hükümeti işbaşına geldikten sonra ilk hafta içersinde anarşistlere yem olmak üzere Adanaya tayin edilmiştir. Ayrıca tüm Sosyal hakları elinden alınmıştır. Bu nedenlerden dolayı istifa ederek aylarca boşta işsiz kalmıştır. Yüksek okul, Yüksek tekniker 3 yıllık okul mezunudur. 14 sene Memuriyet hizmeti vardır. Kani İrfan PİŞKİN'in acilen D.D.Yolları H.Paşa 1ci İşletme Bölge Müdürlüğü, Müdür muavinliğine veya Tekel Genel Müdür Muavinliğine atanması gereklidir.

D.D.YOLLARI LİMAN MÜDÜRLÜĞÜ :

1- Nihat HANCI
Halen Limanda terminal şefi 18 yıllık memuriyeti olup, durumu müsaittir. Liman Müdürü veya Müdür muavini olması yararlıdır.

D.D.YOLLARI REVİZÖRLÜK :

1- Orhan BAYRAK
Halen D.D.yolları revizörlük müdür muavini görevini yapmaktadır. Revizörlük servis Müdürü olmasında yarar vardır.

2- İsmail TEKİN
CHP hükümeti döneminde Müdürlük görevi alınarak, Memurluk görevi verilerek yedikule deposunda görev yapmaktadır. Haydarpaşa Revizörlük müdürlüğüne atan-... fayda vard...

AP Üsküdar İlçesinin 41 kişilik atama listesi

AP'nin partizanlığı, yöneticilerinin veya özel olarak görevlendirilen AP'lilerin kendi yazıları, imzaları ve mühürleri ile bugüne kadarki yayınımızla belgelendi.

Belgelerde adı geçen AP yöneticileri, yazı ve imzaların kendilerine ait olduğunu açıkladılar.

Bu güne kadar sadece belgeleri yayınladık. Şimdi de AP teşkilatları tarafından hazılanan, devlet dairelerinde ve kamu kuruluşlarında çalışan memurlar hakkındaki sürgün ve atama listelerini, gerekçelerini ve haklarında tutulan raporları yayınlamaya başı başlıyoruz.

Bugün AP Üsküdar İlçesinin hazırladığı 41 kişilik atama listesiyle başlıyoruz. listeye yarın ve daha sonra da devam edeceğiz.

Partizanlığa karşı başlattığımız mücadelede, kıyıma uğrayan tüm memurların ve yurtseverlerin yer almasını ve konu ile ilgili bilgilerini gazetemize ulaştırmasını bekliyoruz.

"Adalet Partili olmaktan başka hiç bir suçu bulunmayan ve son CHP hükümeti döneminde haksızlığa uğramış bulunan, ayrıca yeniden göreve atanmasında Partimiz yönünden faydalı olabilecek olan bürokratların isim listesidir

Boğaz Köprüsü

Oktay Yavuz

Boğaz Köprüsünde Bakım Şefi iken CHP hükümeti tarafından istifaya mecbur edilmiş bulunan, Ispartalı İnşaat Mühendisi Oktay Yavuz'un Boğaz Köprüsü Müdürlüğüne atanması.

D.D.Yolları Haydarpaşa 1. İşletme Müdürlüğü:

Kani İrfan Pişkin

DDYollarında 4. derecede tamir, tahliye saha amiri iken son CHP hükümetinin ilk kurbanlarından biridir. Ecevit hükümeti işbaşına geldikten sonra ilk hafta içerisinde anarşistlere yem olmak üzere Adana'ya tayin edilmiştir. Ayrıca tüm sosyal hakları elinden alınmıştır. Bu nedenlerden dolayı istifa ederek aylarca boşta işsiz kalmıştır. Yüksek okul yüksek tekniker 3 yıllık okul mezunudur. 14 sene memuriyet hizmeti vardır. Kani İrfan Pişkin'in acilen DDYolları H.Paşa 1'inci İşletme Bölge Müdürlüğü Müdür Muavinliğine veya Tekel Genel Müdür Muavinliğine atanması gereklidir.

D.D.Yolları Liman Müdürlüğü:

Nihat Hancı

Halen limanda terminal şefi 18 yıllık memuriyeti olup, durumu müsaittir. Liman Müdürü veya Müdür Muavini olması yararlıdır.

D.D. Yolları Revizörlük:

Orhan Bayrak

Halen DDYolları revizörlük müdür muavini görevini yapmaktadır. Revizörlük servis müdürü olmasında yarar vardır.

İsmail Tekin

CHP hükümeti döneminde müdürlük görevi alınarak, memurluk görevi verilerek Yedikule deposunda görev yapmaktadır. Haydarpaşa Revizörlük Müdürlüğüne atanmasında fayda vardır.

D.B Deniz Nakliyat:

Erkin Tezel

DB Deniz Nakliyatta halen muhasebe memuru. İİTİA mezunu iki lisan bilir, eski ilçe idare kurulu üyemiz. DB Deniz Nakliyat Muhasebe Müdürü veya Personel Müdürlüklerinden birine atanmasında fayda vardır.

Denizcilik Bankası Liman İşletmesi Müdürlüğü:

Mehmet Özdinç

İTÜ makina mühendisi 11 sene fiili devlet hizmeti olup halen teknik işler şefi. Liman İşletmesi Teknik İşler Müdür Muavini olarak atanması lazımdır.

Muzaffer Kırlı

Halen liman işletmesinde daire amir yardımcısı, Liman İşletmesi Daire Amirliğine atanmasında fayda vardır.

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

içten geldiği gibi
NİMET ARZIK

İki Fatma'ların resim sergisinde

Eyrensel Galerinin, Mithat Paşa'da tünel biçimindeki, alt kata, uğuldaşıyordu: İki Fatma'nın resim sergisiydi. Birinci Fatma benim kızımdı. İkinci Fatma, Fatma Özberk'iydi, yirmi yaşını yeni aşmış, bir genç mimar...

Sadece, işin, "olay" kısmından söz edeceğim.

Ez cümle, ... iki Fatma da yetenek dolu, daha çoook öğrenecekleri var, teknik bakımdan, resim kültürü bakımından. Gençtirler. Öğrenirler. Asıl, artık "yaş iken, eğilmiyen" ağaçlara yanalım, bizler!...

Benim gördüğüm, resim daha kör bir piyasa...

Kör şu bakımdan, eleştirmeninden tutun koleksiyonörüne değin... Kör istisnalar var...

Moda aşamasını aştı şükür, yatırım aşamasına vardı, demek ki, geleceği açık parlak resim sanatının ülkede!

Ünlü eleştirmenler, her sergide olduğu gibi burada da ün kesiyorlardı. Burunlarını tabloların yeni kurumuş boyalarına yapıştırıp, birden bire zebir tozu koklamış gibi sıçrayıp, arka uzaklaşıp, başlarını, "Daha çok çalışmaları gerek" dercesine tasalı tasalı sallıyorlardı.

Hep gülerim ben... Örneğin, limon yiyenler vardır bazen. Yüzlerini burum burum buruşturturlar, bu ilkel adamın "ekşi" demesidir.

İyi, bir şey yediklerinde: bu aynı kişiler, "mmmm" diye hayvani sesler çıkarırlar. Bu "midemiz, damağımız safalanıyor" demektir...

Ünlü kritikler de, ünlü kritik olduklarını unutturmamak için, böyle, show yaparlar, show...

Dostluğun buketleri, resmiyetin çiçekleri, sallana yuvarlana giriş kapısından giriyor ve yerleştiriliyordu. Sıtkı Yırcalı'nın çiçeği İskender'in lahdi kadardı. Ali İhsan Göğüş'ün ki, biraz daha ufak.

Gönüllerinden kopan tek çiçeği getirenler de vardı. Bizim Aydınlık tam takım hazırdı...

Sergiyi Jülide Gülizar açmıştı, o hem iyi hazırlanmış, iyi hazırlandıktan sonra da, kendini, kendine bırakmış, tarzıyla...

Eee ... Jülide Gülizar, bir alanda üstün olmanın elbette cezası vardır. Öyle değil mi, sayın TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu?...

Yakında dostum Şemsi Kuseyri'nin sunduğu, "Bir Ayağı Çukurdakiler"i eleştireceğim... Dostumdur kusura kalmaz...

— Öyle bir seri yok televizyonda!

— Belki, içimden verdiğim isimdir... neydi onun "resmi" ismi ki?...

Herhalde suç, eski bir gazeteci olan dostum Kuseyri'de değil.

Geçen gün Kasım Gülek ile bir "Hasbıhal" vardı. 'Hasbıhal' tam "Hasbıhal" di. İlkönce, kamera, (Kamera alettir, okumaz yazmaz ya!), okumamışlığın özlemiyle, evore perdeliği gibi, uzanlama bir kitaplığın önünde volta attı, ömür boyu okudukları gibi, taş çıkartırcasına... Sonra şahısların üstüne kondu...

Küçücük Tabe' (Gülek'in kızı, kocaman olmuş...) Eşsiz bir babaannesi vardı, Onun da adı Tabe'ydi. Korkardı oğlu, çarık çekip, Anadolu'ya salındığında ama ses etmezdi... Çok nankore gitmiş emeği vardır, Kasım Gülek'in CHP'ye...)

Nilüfer Gülek ki, sıradan bir insan değil... Ona kondu kamera... Sonra, bizim dost Şemsi Kuseyri, sökün etti...

— Ne dedi Kasım Gülek? ez cümle?

— Politika asil hakkında öneriler de bulundu. Ondan sonra efendim, Türkiye'nin nasıl kurtarılacağını söyledi, ondan sonra efendim, model bir baba olarak oğluna ders verdi. Belki azıcık sırayı şaşırıyorum... Kasım Gülek'in ev konuştuğu...

Bahçelievler'de orta tipte alelade bir evdir, uygar gereksinimleri karşılayan... Nedense hep "müzee... müzeee" diye yolunur durur herkes. Azcık fazla kilime boğulmuştur ve yolculuklardan getirilen anılara...

Sonra, arka bahçedeki, Gülek'in tarlalarından çıkarılmış, dev küplerden söz edildi... Eeee?... iki öğüt, üç küpler bütün bu gümbürtüye yetmez? ya,ha!

Oysa, neler söylenebilirdi Kasım Gülek... Dolu bir yaşantısı olmuştu, kendisi nice boşaltmak istese...

Dönelim sergiye

O esnada, sandviçler dolaştırılmıyordu, enayiliklerini bilmeden. Yüksük kadar olmadan, kare kare bölünmüş un helva parçacıkları ve cetvelle çizilmiş yuvarlaklıkta, küçük köfteler dolaştırılmağa çalışılıyordu kabaklarla...

Bir köşede, İçişleri müsteşarı Durmuş Yalçın, çiçeği burnunda, iktidar gazetesi Son Havadisin gazetecisi Müşerref Seçkinle konuşuyordu. Öbür tarafta, Emin Bilgiç, sergiyi dolaşıyordu... Daha öbür tarafta Deniz Baykal, dost hatır gönülü için, sergiye uğramaya zaman bulmuştu!..

tutkalan kurtulup..... Peki sen neredesin Tahir Zenginönü!?

"Ekabir dostum İsmail Hakkı Birler (İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı) gene aynı bankadan İbrahim Cüceoğlu'ndan ayrılmadı. Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Haluk Bayülken tablolar hakkında eşinden fikir alıyordu. Çankaya'dan basın sözcüsü Ali Baransel azıcık rahatsız olmasına karşın gelmişti. Pek o kadar gülüp söylemiyordu ama, genç ressamlara yürek vermek için, gelmişti: (Nerdesin Kemal Bayta?)

Zemzem Ergenekon, her zamanki, öz özüne yakın, içinden birşeyler taşan Zemzem Ergenekon çevresine neşe saçıyordu, eşi Yılmaz Ergenekon da, her zaman gülümser bir unsuruydu yanında!

Uuuu... asıl asıl kim vardı biliyor musunuz? Atilla Aytek, hani şu sekiz yüz milyonluk eroini yakalatan (Nice sekiz milyonluk eroinlere, ve bir pikapının eşyalarını tamamlamak için, yıllarca uğraşan Atilla Aytek:

Eee var hâlâ, böyle insanlar da şu dünyada...

Hayat İlhan ve eşi, Naci İlhan... (Bir 17 bakan, bir 19 bakan geçirmiş, aynı makamda kalarak; basın sözcüsü ...)

Başka gerçemiş diyorsun, hastalık geçirmiş dercesine...

— Öyle diyorum... düşünün, her yeni gelenin, kaprislerini, isteklerini, köstekleri... kendinden önce geleni, yok etmesini isteri... Basın İlişkilerini... insan demir olsa dayanmaz yahu...

Bir halk deyimi vardır:

— Demir olsam dayanmazdım, toprak oldum dayandım...

E, insan topraktır, şükür

Sosyal Sigortalardan Vehide Sezgin, Cahide Sezgin... Fatma Özberk'in babası Haluk Özberk kıvançlar içinde dolaşıyordu. Kız kardeşleri gibi ..., ve yapan eşi de... Haluk bir sergi açacak olan (Şimdi Diyarbakırda, Elazığ'da sergi açıyor) anaları Uğurcan Özberk tıpkı... benim gibiydi...

— Nasıl senin gibiydi?

— Herhalde benim gibi düşünüyordu.. Ulan. Bu hale getirinceye kadar çocuğu sekiz kuşak anam ağladı, diye...

Sekiz kuşak anası ağlamış ... olan sakin olur!

Kalabalık onu gözlerime saklıyordu. O anda, Öğretmenler Bankası Yönetim Kurulu Başkanı, Sait Kemal Mimaroğlu bir tablo seçerken. Mimar Altuğ Çinici de bir yalnızlık tablosunun üstüne eğilmişti)

Başta Genel Müdürleri, Cemil Ünlütürk'le, Baş yardımcısı Erdoğan Tamer'le Basın-Yayın takımı da hazırdı... Biraz öteden, sisli bir hanım vardı, Firuzan hanım.

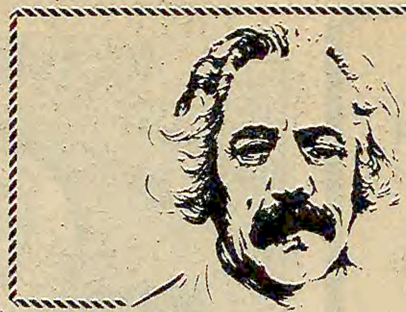
— Dostu olmak ne güzel şey!...

— Düşmanı olmak da güzeldir.

— Ne iyi da!...

En güzel tarafı serginin, birkaç saat önce, çok başarılı sulu boya sergisi henüz kaldırılmış olan Ruzir Gerçin'in gençlerin sergilerini ziyareti oldu. Ünlü seramikçi, Füreya Koral... Çolakoğlu da, ta Yenimahalle'den gelerek, genç sanatkarları onurlandırmak istemişti... Böyle incelikler, yaşamı yaşam yapar

Biraz nefes almak için, haftalıklara çaldım... İşkenceler, ölümler, turlar, hep onlar tur atıyor kafalarımızda...

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

BİR BAKIN OYUNCAKÇILARA YAZMAYI, OKUMAYI, BİLGİ EDİNMEYİ ÖĞRETEN, İSTEKLENDİREN OYUNCAK BULAMAZSINIZ... ÖYLE YA ÖNEMLİ OLAN İNSANLARI TEK DÜŞÜNCE DÜZEYİNDE TUTMAK, DEĞİŞİK BİLGİ ALANLARINDA YETİŞMEYİ ÖNLEMEKSE YAPILACAK BAŞKA BİR UYGULAMA DA YOKTUR.

SAVAŞ

BİR ÜLKEDE İNSAN SEVGİSİ YERİNE KAN DÖKÜCÜLÜK, SAYGI YERİNE SALDIRI, ÖZGÜRLÜK YERİNE BASKI, ÇALIŞMA YERİNE BAŞKA ULUSLARA EL AÇMA, YARATMA YERİNE AKTARMA, ÜRETİM YERİNE DİLENME ERDEM SAYILIR, BAŞARI DİYE NİTELENİRSE ORADA BARIŞ SAĞLAMA, KARDEŞ GİBİ YAŞAMA OLANAĞI BULUNUR MU?

BİRKAÇ genç toplanmıştı çevresinde yaylı tüfekle nişan attıran gezicinin. Neylesin o da ekmeğini böyle kazanıyordu. Birer liraya nişan attırıyor, bir türlü on ikiden vuran olmuyordu. Tüfek ona göre düzenlenmiş, nişanlama aygıtı on ikiden vurmamak için, yalnız kesin nişancıların anlayabileceği bir biçimde biraz eğik yerleştirilmişti. Bunu sezemeyen gençler boyuna atıyor, on ikiden vurmak istiyorlardı. Gençleri tanımıyorum, şöyle yanlarından geçerken biraz durup bakıverdim. Onlar da benden kuşkulanmış gibi yan yan baktılar, kendilerinden çok ileri bir yaşta olduğumu, yarıya yakın kırçıl saçlarımdan anlamışlar ki boş verdiler bana. Buğdaya çalan yüzleri, yeni terlemiş uzuncu, uçları sarkık, seyrek bıyıkları vardı. Toplandıkları yörenin duvarlarına baktım yürürken. Kimi yerlerde MHP, kimi yerde ÜGD, biraz ötede Dev-Yol, Dev-Sol, İGD, İYÖD gibi yazılar, silinmiş karalanmış, yeniden yazılmış. İlk yazı ile son yazının hangisi olduğunu, kimin kimi karaladığını anlamak güç. Kolay anlaşılan gençlerde dışa taşmış on ikiden vurma tutkusu. Anadoludan gelmişler İstanbul'a, okumaya, konuşmalarından, söyleyiş biçimlerinden belli Doğu bölgesinden, ona yakın yörelerden oldukları. Pırıl pırıl Anadolu çocukları.

Uzun uzun düşündüm bu konu üzerinde. Bir eğitim sorunuyla karşı karşıya geldiğimi anladım. Çocuk oyuncakları arasında bile en çok vurucu araçların, savaş araçlarının ilgi gördüğüne bakılırsa, çocuklarımızı, gençlerimizi daha konuşmayı bile öğrenmeden vuruculuğa, kırıcılığa, savaşçılığa alıştırıyoruz. Onların bilinçaltlarında yerleşen, yılların geçmesiyle kabuklaşan bu izlenimler sonradan başka bir biçime, niteliğe dönüşüyor kanımca. Bir bakın oyuncakçılara yazmayı, okumayı, bilgi edinmeyi öğreten, isteklendiren oyuncak bulamazsınız. Bütün oyuncaklar bile gelecekte yapılması düşlenen bir savaş için gibi gelir insana. Daha beşikten öğreniriz, öğretiriz savaşmayı, atıcılığı, vurup kırmayı. Benim doğup büyüdüğüm Karadeniz, Trabzon yörelerinde çocuk silah kullanmaya, nerdeyse su içmek gibi yaygındır. Yayla yolunda, içki sofrasında, düğünde, derneklerde silah atmak olağandır, bir gelenektir bizim köylerimizde, illerimizde. Trabzonspor birinci geldiği yıllar Trabzon ilinde bir tabanca atma yarışı başlamıştı geceleyin. Birinci Dünya Savaşında bile öyle çok silah atılmamıştı derler Trabzon'da. Bunu da övünerek söylerler, eskiler, gençler.

Çok önemlidir, ilginçtir bu konu. Gençlerin hangi bilinçaltı verilerine göre yetiştirildiği, eğitildiği sorunu üzerinde durulmadıkça kardeşlik, barış da yerleşemez. İstanbul atıcılık eğitimi yapılan büyük bir alandır, sokak başları atıcılarla doludur. Eğiticilerimiz, yetkililerimiz, sorumlularımız bu konuya eğilmediler önemle, ilgiyle. Bir toplum sorunu yatıyor bunun arkasında. Yahya Kemal bir şiirinde Türklere "ordu millet" der de övünür. Oysa bu tanım bize başlangıçtan beri Türklerin savaşçı, akıncı olduklarını söylüyor. İslam dininin yayılmasında Türk gücünün, savaş yeteneğinin önemi, yararı büyüktür. Anlaşılır ki savaşçılıkla övünme öteden beri süregelmiştir. Ordaların dışında savaşçı olmanın, atıcılıkla, vuruculukta önde gitmenin ulusa, uygarlığa, gelişmeye bir katkısı yoktur artık. En iyi, en güçlü, en etkili savaş araçlarını en ileri gelişim aşamasına ulaşmış uluslar yapıyor, gençleri en iyi atıcı olan, çocukları en çok savaş oyuncağı kullananlar değil. Düğünde en çok tabanca atan, bununla övünen bir toplumun savaş alanında da başarılı olacağı, bütün düşmanlarını yeneceği, yurdunu koruyacağı söylenemez. "Ordu millet" deyiminin yerini "teknik millet" almadıkça ne savaş gemilerimizi yüzdürebiliriz, ne uçaklarımızı uçurabiliriz, ne de sağlayabiliriz onarımını. Kimi kurumlarda gençlerin savaş gereçleri bufabiliriz, başkalarından yardım beklemekteyiz.

Burada değişmesi gereken yalnız bir tutum biçimi değil, bir düşünce, bir eğitim anlayışıdır. "Ordu millet" geleneğine göre eğitilen, yetiştirilen gençlerde hangi başarı atılımı beklenebilir uygarlık alanında? Şimdi savaşlar ortaçağda ki gibi değil, insan gücünden çok bilim gücüne araç-gereç gücüne, bilgi verilerine dayanıyor. İnsanları gerektiği yere, yetkili kuruluşların dışında, savaşçı yapmak, atılgın vurucu, tuttuğunu koparıcı nitelikte saldırgan duruma getirmek ulusları kurtarmaya, yükseltmeye yetmiyor çağımızda. Yerinde kullanılmayan bir vurucu gücün önce onunla övünenlere yıkım getireceği açıktır. "Beyazıt Meydanı"nda, Vatan Caddesinde, Edirnekapı-Beyazıt arasında yol boyunca atış yapan küçük yerler, bir liraya atış yaptırarak geçimini sağlayan kimseler görüyoruz boyuna. Bunun geçimle ilgisi olduğu, atıcılığı seven, on ikiden vurmakla övünen, onu önemli bir başarı sayan gençlerden kazanç sağlamak için yapıldığı da bellidir. Ancak atıcı, vurucu olmanın yararı nedir? Kim bilir, bu atıcılık öğrenen, onikiden vurmaya çalışan gençler arasında kendileri gibi düşünmeyenleri alnından tek kurşunla öldürmek için "keskin nişancı" olma özlemi duyanlar bile bulunabilir. Öyle ya önemli olan insanları tek düşünce düzeyinde tutmak, değişik bilgi alanlarında yetişmeyi önlemekse yapılacak başka bir uygulama da yoktur.

Gençleri atıcı, keskin vurucu olarak yetiştirmenin, öylesine başı boş bir eğitim çizgisi üzerinde yürümenin kimlerin ekmeğine yağ sürdüğünü bilmek, anlamak güç değildir. Bütün öğretim kurumlarımızın birer savaş alanına dönüştürüldüğü bir dönemde yaşıyoruz, en yetkili kimseler bile gençlerin ikiye ayrılmalarından, düşünsel, yaratıcı değil de vurucu, atıcı olmalarından gizli bir yarar, sinsi bir çıkar umuyorlar. Bakmayız tarihimize, Asya'dan Avrupa'ya kadar, ulusal kocaklaşmalarda, yiğitlik öykülerine, boyuna vurup kırmaktan, kan dökmekten, aşıp kesmekten sözederler. Bilgi alanında, bilgelik alanında bilim yolundan gösterilen başarılarla, yaratmalarla, gelişmelerle ilgili bir "destan" görmen, duyan yok gibidir.

Bugün en yüksek görevlerde bulunan, bulunmuş nice sorumluların ağızlarından "başlarına balyoz gibi iniriz", "oluk gibi kan akıtırız" "başlarını ezer, çanlarına ot tıkarız" "asarız, keseriz, yokederiz" gibi uyarılarla, çağın gidişiyle, olgunlukla bağdaşmayan yakışıksız sözler duymadık, dinlemedik mi? Bir ülkenin bakanı, Başbakanı, saylavları mahalle takımı tutar gibi sağcıyı, solcuyu tutar, kendinden olana yurtsever, olmayana düşman derse, o ülkede atıcılıktan on ikiden vurma eğitiminden başka ne geçerli olabilir? Bir ülkede insan sevgisi yerine kan dökücülük, saygı yerine saldırı, özgürlük yerine baskı, çalışma yerine başka uluslara elaçma, yaratma yerine aktarma, üretim yerine dilenme erdem sayılır, başarı diye nitelenirse orada barış sağlama, kardeş gibi yaşama olanağı bulunur mu?

Önem verilmeyen bir konu, gün gelir, üzerinde durulduğunda bir toplumun özünü yansıtır, içyüzünü, yapısını dile getirir. Söyle bakıp geçtiğim bir atıcılık oyunu, denemesi beni eğitim düzenimizi "güzel gelenekselimize" bağlamak isteyen bir bakanın, bir sorumlunun ne denli sığ, toplumumu, geçmişini bilmez olduğu sonucuna ulaştırdı. Yurdumuzun hangi bucağına giderseniz gidin, gençlerimizin daha çocukluk yaşlarından vurucu-kırıcı olmaya itildiklerini, okuyup yazmadan önce silah kullanmayı öğrendiklerini, işe kaçakçılıkla başlatıldıklarını görürsünüz. İstanbul'un en büyük otellerinden birinde düzenlenen düğünde tabanca atılır, futbol oynanır tabanca atılır, Meclis tabanca taşınır, öğrenci tabancayla kurtulur, kaçakçı tabanca bulundurur, politikacısı tabanca taşıma yetkisi ister, görevliler, sorumlular susar böyle bir toplumda gençlerin suçlanması doğru mu? Birbirinin kanını döken, atıcılık, vuruculuk öğrenen gençler kimlerin izleni sürecek, kimleri iyi diye örnek alacak, kimlerin sözlerini, öğütlerini dinleyecek? Önce gençlere örnek olacak olgunluğa ulaşmak, gücü gücü önemsemezlik, sözü dinlenecek adam olmak, sonra da önderliğe kalkışmak, başkalarına yol göstermek gerekir. Kendi özüne saygı olmayanın, düşünce ayrılıklarını "düşmanlık" sayanın, yalnız kendi işine yarayanın doğruluğunu ileri sürenin toplumu yararı yoktur. Adam olmasını bilmeyen önder taslakları gençlere örnek olmaya kalkışırlarsa, ancak kendileri gibi olmaları sağlarlar. Sonu da kendilerine de, gençlere de yazık ederler.

Geçtiğimiz Hafta

Tito'yu kaybettik

Yugoslavya Devlet Başkanı Josip Broz Tito'yu uzun süren rahatsızlığının sonunda geçtiğimiz hafta kaybettik. 2. Dünya Savaşında Hitler faşizminin istilasına karşı Yugoslav halkının önüne geçerek ülkesinin bağımsızlığını savunan ve bugünkü modern Yugoslavya'yı kuran, sosyal-emperyalizme karşı sonuna kadar mücadele eden, bloksuzluk hareketinin önderlerinden Tito'nun ölümü bütün dünyada üzüntü yarattı.

Balkanlarda ve dünya siyasetinde özel bir yeri olan Yugoslavya'nın, Tito'nun ölümünden sonra ne olacağı tartışmaları da bu arada gündeme geldi. Rusya'nın kargaşalık çıkartmak için fırsat beklediği bu ülke, Tito'nun ölümünden sonra gelişebilecek ihtimallere karşı tedbirini almış ve bir yönetim boşluğu doğmaması için gerekeni yapmıştı.

Tito'nun cenaze töreni ise bir liderler zirvesi şeklinde geçti. Uzun yıllardan beri ilk defa bu kadar çok liderin bir araya geldiği cenaze törenine ABD Başkanı Jimmy Carter'ın katılmaması ise gaf olarak nitelendi.

KAYSERİ'DE IRKÇILARIN MİTİNGİ

AP hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra bütün yurtta saldırılarını artıran MHP yanlıları 3 Mayısta Kayseri'de düzenledikleri mitingle bir gövde gösterisi yapmak istediler. Miting yeri olarak özellikle Vali Babür Ünsal'ın görev yeri Kayseri'yi seçen MHP, miting öncesi şehirde başlattığı saldırılarını, terör estirerek sürdürdü. Kayseri duvarlarına "Kızıl kelle avcıları geliyor" şeklinde sloganlar yazan ve bu arada işçileri zorla MİSK'e üye kaydetmeye çalışan komandolar en büyük desteği Vali Babür Ünsal'dan aldılar.

ANARŞİ ÖĞRETMENLERE VE İL BAŞKANLARINA YÖNELDİ

Komandoların yaraladığı CHP Adana İl Başkanı Ahmet Albay'ın geçtiğimiz hafta tedavi edilmekte olduğu hastanede kurtarılamayarak ölmesinden sonra, Kayseri CHP il Başkanı Avukat Mustafa Kulkuloğlu da MHP'li komandoların saldırısı sonucu öldürüldü. Avukat Mustafa Kulkuloğlu'nun cenaze töreni binlerce kişinin katıldığı büyük bir anti-faşist gösteri haline dönüşürken, Vali Babür Ünsal'ın da görevden alınması istendi.

Bu arada, anarşinin özellikle komando saldırılarının öğretmenlere yöneldiği de gözlendi. Yurdun çeşitli yerlerinde iki gün içinde altı öğretmenin öldürülmesi de anarşinin planlı bir tertip içinde yükseltildiğini gösteriyordu.

ERKEN SEÇİM SÖZLERİ YİNE GÜNDEMDE

MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın 18 Mayıstan sonra kadayıfın altının kızarıp kızarmadığına bakacağını açıklamasından sonra, AP ve MHP sözcüleri erken seçime hazır olduklarını söylediler. Basında da bu tür yorumların yoğunluk kazanması üzerine çözümlenemeyen Cumhurbaşkanlığı seçimi ve erken seçimin bir alternatif olarak ortaya konup konamayacağı siyasi çevrelerin tartışma konusu oldu.

HALKIN SESİ
GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

GEÇİM KAYNAĞIMIZIN ÜZERİNDEKİ YASAK KALDIRILMALIDIR

Ben Muş ilinin merkez köyü olan Serinova'da eğitim emekçisi olarak görev yapıyorum. Görev yapmış olduğum köylerde az çok köylülerin sorunlarını yakından gördüm Yardımcı olmaya çalıştım. Bu vesileyle köylülerin sorunlarını kamuoyuna açıklamakta yarar görüyorum.

Muş ilinin merkez köyü olan Serinova köylülerinin birinci derdi tütün.

Bugüne kadar tütün ekebilmek için devlet izni alamamışlar. Yıllardır tütünü kaçak olarak ekebilmişler, çoluk çocuklarının boğazından geçecek birkaç lokma ekmek için. Muş denince akla tütün gelir. Sarı, sapsarı kehribar renginde. Kaliteli tütün yetişir bu topraklarda. Her köylü vatandaş ekmek ister tütünü. Yasaktır. Bu yıl köy muhtarı izin alabilmek için Ankara'ya gitti. Alınan cevap şu: "Biz oraya geleceğiz, o zaman görüşürüz. Size izin çıkartmaya çalışırız."

Şimdi bekliyor vatandaşlar gelmelerini. Ne kadar bekleyecekler bilinmez.

Köylüler dertli dertli konuşuyorlar.

Devlet bizi düşünmüyor. Düşünmediği gibi bizleri açlığa mahkum ediyor. Boğazımızdan geçecek bir parça ekmeği de yasaklıyor bize.

Pancar ekmeğe başladık son yıllarda. Onun da daha parasını alamadık. Alacağımız parayı çoktan yedik bitirdik, borçlandık. Alacağımız para borçlarımıza yetmez. Bizler yasal olarak tütün ekmek istiyoruz. Devlet biz vatandaşlarını biraz olsun düşünüyorsa, tütün ekme yasağını kaldırmalıdır. Tütünü rahatça ekip satabilmeliyiz. Hepimizin isteği, geçim kaynağımızın üstündeki bu yasağın kaldırılmasıdır. İlgililer sesimize kulak vermeli ve dileğimizi yerine getirmelidirler.

İkinci olarak da geçenlerde eski görev yerim olan Zonguldak'ın Ulus kazasının Zafer köyünden aldığım mektuptan birkaç satır aktarmak istiyorum. Şöyle diyor Necati Toker:

"Köyümüzün yolu, suyu, elektriği yok. Elektrik direkleri çekileli 1 yıl oluyor, halen dikilmedi.

"Zafer köyü doğa yapısıyla 11 mahalleden oluşmaktadır. Mahalleler merkezden birkaç kilometre uzaklıkta. Zafer'in Köseköy, Fazlıoğlu ve Üçpınar Mahallelerinin yolu yok. Yıllarca yapılması istenilen yol bugüne kadar beklemektedir. Sel suları Fazlıoğlu Mahallesinin eski yolunu tahrip etti. Yaz ve kış köye vasıta bulunmaz. KUP birçok yeni yol açmasına rağmen Zafer köyünde hiç bir yol yapılmadı. Bizler yolumuzun yapılmasını istiyoruz.

"Fazlıoğlu Mahallesinin üst kısmındaki arazide gür su çıkmaktadır. Bu su DSİ tarafından incelendi. İçmek için elverişli olmasına karşın, bugün boşa akmaktadır. Köy halkı muhar denilen üstü açık suları kullanmaktadır. Köylünün yaptığı iki çeşme yeterli değildir. Boşa akan suyun devlet yardımıyla köyümüzün içme suyuna dönüştürülmesini istiyoruz.

"Ankara'dan Zafer köyünün elektriği yanıyor görünüyor. Daha önce köylülerden para toplandı, toplanan bu paralar elektriğin gelmesi için yatırıldı. O günden bu yana ses çıkmadı. Ankara'ya gide gele bu meselenin ele alınması sağlandı. 1979 yılının nisan ayında direkler geldi. Direkler geldi gelmesine ama o günden bu yana bir türlü dikilmedi. Bari izin versinler de biz dikelim. Yeterki elektriği köyümüze bağlasınlar. Ve soruyoruz ne zaman elektriğimiz yanacak."

A. Solak

Komandolar Mut Lisesinde öğretmen ve öğrencilere saldırmaktadırlar

MHP yanlısı öğrenciler Mut Lisesinde kışkırtıcılık yaparak huzuru bozmaktadırlar. Bu tür kışkartmalara öğrencileri teşvik eden bir öğretmen var. Bu öğretmen öğrenciliği sırasında Mut ve Konya'da birtakım faaliyetlere girmiş MHP yanlısı bir komandodur.

Son günlerde Mut Lisesinde sahte solcular olay çıkarmayınca, bu sefer MHP yanlısı komandolar okulda huzur bırakmamak için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Öğretmenlerden de destek alan bu kişiler ortalıkta cirit atmaktadırlar. Ders aralarında veya izin alarak okul koridorunda kendilerinden olmayan öğrencilere omuz vurarak laf atmaktadırlar. Kızlara sarkıntılık yapmaktadırlar. Grup halinde okulun içinde ve bahçesinde gezerlerken gözüne kestirdikleri öğrencilere saldırmaktadırlar.

Bir süre önce bu saldırganlar bir öğrenciye saldırdılar. Öğrenciye saldırmalarının nedeni de bu öğrencinin Alevi olması ve Alevi vatandaşların çoğunlukta bulunduğu Meydan Mahallesinde oturması.

Bunlar öğrencilere saldırmakla yetinmiyorlar, öğretmenlere de saldırmaktadırlar. Son olarak bir öğretmene saldırarak yaraladılar.

Nurettin Ateş

Düzce'de huzursuzluk yaratılmak isteniyor

Güzel ve sakin Düzce'miz olayların ve anarşinin yatağı haline dönüştürülmek isteniyor. Bir yanda sahte TKP ve yörüngesindeki maceracılar, öte yandan MHP ve ülkücü komandolar... Hele AP hükümetinin işbaşına gelmesinden bu yana ülkücülerin saldırıları iyice arttı. Bu arada polis de tutarsızlık içinde. Olayların üzerine gitmiyor. Ülkücülerin eylemlerine göz yumuyor. Bu durumlar Düzcelileri huzursuz kılıyor, tedirgin ediyor. Huzursuzluk nasıl yaratılıyor hep beraber görelim. Sadece nisan ayında neler yaptılar komandolar... A. Oktay Güner'in Düzce'ye gelişi ve dışarıdan gönderilen saldırganlar Düzce'nin havasını bozdu.

İlk önce MHP'nin karşısında bulunan Öğretmenler Derneğini hedef aldılar. Dört tane silahlı ülkücü derneği bastılar. Öğretmenlere küfürler ettiler, etrafı yağmaladılar. Bu arada heyecana kapılan iki kişi balkondan atladılar. Bir tanesinin ayağı kırıldı. Bu durum yaşanırken bir vatandaş karakola haber veriyor. Olayı bildiriyor. Ama nafile. Polis tutuyor vatandaşı sorguya çekiyor. Olayla hiç ilgilenmiyor. Tamamen tutarsızlık içinde.

İkincisi; yine komandolar esnaflardan "Allah rızası için", "MHP" için diyerek makbuzlarla para topladılar. Vermeyenlerin dükkanlarını not ederek esnafları tehdit ettiler. Bir büfeye de "Bizim aleyhimize olan bantları çalarsan dükkanını yakarız" tehdidini yaptılar. Bu sefer maksatlı olarak İnanç Kitabevine geldiler. Kalabalık bir şekilde gelenler biraz homurdandılar. Hürriyet yayınlarına ait Faşizmin Piçleri adlı 8-9 adet kitaba el koydular. "Parasını sonra veririz" deyip çekip gittiler.

MHP'nin toplantısının olacağı gün ise hiç bir güvenlik tedbiri yoktu. Hatta o gün maça gidenler korkudan arka sokaklardan gittiler. Çarşının içerisinde kilit yerlerde hiç bir güvenlik yoktu. Maçın dağılışı sırasında 40-50 kişilik grup "Kahrolsun komünistler" diye naralar attılar. Amaçları kargaşalık çıkartmaktı ama Düzceliler bunların oyunlarına gelmedi.

Türkeş'in, Bolu'ya gelişinden sonra daha da azdılar. Tekrar Öğretmenler Derneğine saldırdılar. Derneğe gidip gelenleri gözlüyorlar. Sonra önüne geçip saldırıyorlar, dövüyorlar. Emniyet hâlâ hiç bir tedbir almıyor. Öğretmenler artık derneklerine gidemez oldular. Hatta kapalı tutuluyor.

MHP binasının bulunduğu çevreyi oto park kısmını kurtarılmış bölge yapmak istiyorlar. Oradan gelip geçenlere "pis komünist bir daha burdan geçme" gibi laflar atarak tahrik etmeye çalışıyorlar. Tüm bu durumlar sahte solcuları düellocu tutuma sevketti. Ülkücülere silahlı misillemeye kalkıştılar. Zaten poliste bunu bekliyormuş gibi yolda solcu olarak gördüğü herkesi karakola çekti. Sorgusuz sualsiz tartakladılar. Hem de ülkücülerin ekmeğine yağ sürdüler. 1 Mayıs'a doğru polisler bazı evleri ve kahveleri aradılar.

Görülüyor ki Düzce'de huzuru bozanlar AP hükümetinden ve polisten açıkça himaye gören ülkücülerdir. Ve düellocu tutuma giren sahte solcu gruplardır. Bunlara dur diyecek yetkililer aranıyor şimdi. Düzce'de bunu göremedik. CHP uyuyor. Kaymakam sessiz. Pekala ne olacak. Demirel durmadan televizyonda anarşinin kökünü kazıyacağız diyor. İşte anarşiyi çıkaranlar meydanda. Hadi kazısana. Anarşinin bir kanadını himaye eden, polisine hakkıyla görev yaptırmayan, anarşiyi hiç bir zaman önleyemez. Daha çok anarşinin ucunu sivriltir. Onun için hükümet ve tüm yetkililer haklıyı haksızı doğru ayırmalıdır. Halkın üzerine ve rast gele tutuklamalar, aramalar değil anarşiyi çıkaranların üzerine gidilmelidir.

Bir Okuyucu

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİNİZ!

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntür. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR:
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 134 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000 TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi: 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 773

Üçü MHP yöneticisi 58 kişi gözaltında

Yemin metninde, cinayet teşvikçiliği yapılıyordu

● Sanıklardan ikisi MHP'nin İskenderun ve Kırıkhan İlçe Başkanları

"Gizli yemin" töreni yapılan MHP İskenderun binası basıldı

● İskenderun'da daha önce de Çelik-İş Sendikasının MHP yanlısı Şube Başkanı hakkında kiralık katil tutmak suçundan soruşturma açılmıştı.

İSKENDERUN (ÖZEL)

MHP İskenderun İlçe binası gizli bir yemin töreni sırasında güvenlik kuvvetleri tarafından basıldı.

Baskın sırasında, içerde bulunan 43'ü öğrenci 55 kişiye gizli eğitim yapılırken üç MHP yöneticisi yakalandı. Yakalanan MHP yöneticileri şunlar: MHP İskenderun İlçe Başkanı Selahattin Yavuz Yılmaz, Kırıkhan İlçe Başkanı Aslan Aksaş ve Ahmet Fevzi Okurer.

İçerde bulunanlara "Teşkilatçılık" başlıklı gizli bir metni okutan söz konusu MHP yöneticileri, eğitim yaptırdıkları kişilere, ayrıca tek tek gizli bir yemin ettiriyorlardı.

Güvenlik yetkilileri, söz konusu yemin metninde sanıkları cinayete teşvik eden sözler yer aldığını söylediler ve sanıklar hakkında, Türk Ceza Kanununun 312. maddesi gereğince, "Tehlikeli bir tarzda kin ve adavete teşvik" suçundan soruşturma açıldığını açıkladılar.

Toplam elli sekiz sanıkla ilgili soruşturma dosyası ve söz konusu metinler, sanıklarla birlikte Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığına sevkedildi.

MHP'lilerin İskenderun'daki faaliyetleri daha önce de soruşturma konusu olmuş ve Çelik-İş Sendikasının MHP yanlısı İskenderun Şube Başkanı hakkında, üç kişiyi para karşılığı cinayete teşvik etmek suçundan soruşturma açılmıştı.

Akdeniz Belediyeler Birliği Konferansına İsrail çağrılmadı

● 12-15 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da yapılacak konferansa 500 yerli ve yabancı Akdenizli yönetici katılıyor.

Marmara Belediyeler Birliği merkezinde düzenlenen basın toplantısına katılan Birlik yöneticileri, Akdeniz Kentler Birliği Genel Sekreteri M. Paul Bourcier ve diğer yabancı konuklar, konferans hakkında bilgi verdiler.

İSTANBUL (ÖZEL)

AKDENİZ Kentler Birliği, Marmara ve Boğazları Belediyeler Birliği ve İstanbul Belediyesince ortaklaşa düzenlenen 12-15 Mayıs tarihleri arasında İstanbul'da yapılacak olan "Akdeniz'de belediyelerarası işbirliği ve ekonomik gelişme" konulu konferansa katılmak üzere 500 civarında yerli ve yabancı konuk İstanbul'a gelmeye başladı. Rusya, Bulgaristan ve Romanya konferansa gözlemci olarak katılırken, İsrail konferansa çağrılmadı.

Konferansta Akdeniz ülkeleri kentlerinin kentleşme, konut, çevre kirlenmesi, kentsel ulaşım, sosyal yardım ve hizmetleri, kültürel sorunlar, belediyelerin yetki ve kaynaklarının geliştirilmesi konuları tartışılacak.

Konferans nedeniyle Marmara Belediyeler Birliği Merkezinde düzenlenen basın toplantısında özetle şu görüşler vurgulandı.

"İstanbul'da başlayacak olan Akdeniz Kentler Birliği Konferansı, Akdeniz ülkelerinin kentleri ve belediyelerinin sorunlarının daha kolay çözümleneceği bir ortam hazırlanmasına katkıda bulunacaktır. Ayrıca Akdeniz ülkeleri halkları arasında işbirliği, dayanışma ve barışın güçlenmesini sağlayacak önemli bir adım daha atılmış olacaktır."

Vur emri çıkarılanlar arasında Profesör Ünsal'ın katili Aydın Telli ve Ağca da var

19 kişi hakkında daha "vur" emri çıkartıldı

Mehmet Ali Ağca

Aydın Telli

ANKARA (ÖZEL)

İÇİŞLERİ Bakan vekili ve Devlet Bakanı Orhan Eren, 19 sanık ve hükümlü hakkında daha vur emri çıkartıldığını açıklayarak, teslim ol çağrısında bulundu. Vur emri çıkartılanlar arasında Milliyet gazetesi Başyazarı Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca ile Çukurova Üniversitesi Rektör vekili Profesör Dr. Ünsal'ın katili komando Aydın Telli de bulunuyor.

Eren, isimleri açıklanan sanık ve hükümlülere "teslim ol" çağrısı yapılacağını, çağrıya uymayanlara silah kullanılacağını söyledi. Çatışma sırasında sanıklara yardımcı olanlara da silah kullanılacak.

Adı geçen sanıkları saklayan ve silah temin edenler ayrıca ağır hasip cezasına çarptırılacak.

İçişleri Bakan vekili, ilk teslim ol ilanından sonra bazı eleştiriler yöneltildiğini de sözlerine ekleyerek, her suçun 1581 sayılı kanun kapsamına girmediğini, ayrıca bazı suçluların "teslim ol" listesine alınmamasının nedeninin, suçlu hakkında kanunun emrettiği belgelerin bulu-

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

200 liraya tüp, 60 liraya şeker alıyoruz. Bu fiyatlarla nasıl çay satarız, dükkanı kapatır gideriz daha iyi.

Belediyenin yeni fiyatları tespit etmemesi yüzünden

Çay fiyatlarında anarşi var

● Çay fiyatları 5 liradan 7,5-8 liraya değişiyor

METİN AKTAŞ

ÇAYIN kilosunun 250 lira olmasıyla kahveciler de çaya zam yapmak zorunda kaldılar. Ancak belediyenin belli bir fiyat tespit etmemesi yüzünden yapılan zamlar çeşitlilik gösteriyor. Bazı yerlerde 7,5-8 liraya kadar çay satılıyor.

Kahveciler çaya yapılan zammı tepki ile karşılarken, zaten yaz dolayısıyla çay satışlarında bir durgunluk olduğunu bu zammın çay satışlarını daha fazla düşüreceğini söylüyorlar. Kahveciler eskiden insanların gelip oturduğu zaman 4-5 çay içtiklerini, şimdi ise bir çay içip kalktıklarını, kahvehaneye gelmeye çekindiklerini çünkü bir arkadaşı gelirse cebinde ona çay ısmarlayacak parası olmayanların olduğunu belirtiyorlar.

Görüştüğümüz belediye yetkilileri ise çay fiyatlarının son olarak 20 Şubat 1980'de tespit edildiğini yeni fiyat tespiti için herhangi bir girişimin olmadığını söylediler. Yetkililer yeni fiyat tespitinin uzun süre alacağını da ifade ettiler.

Balıkesir'de 4 AP yöneticisi görevlerinden istifa etti

BALIKESİR (ÖZEL)

AP'nin partizanca tutumunun örgüt içinde yoğun tartışmalara ve istifalara yolaçtığı bildirildi. Bu tartışmaların sonunda Balıkesir AP İl Yönetiminden üç üyenin ve Merkez İlçe Kadın Kolu Başkanı Nevin Erol'un bu sebeple istifa ettikleri öğrenildi.

Balıkesir AP İl Yöneticileri Kadir Erkahraman, Sait Ocaktan ve İbrahim Ermişler 5 Mayıs günü verdikleri görevden istifalarını bildiren dilekçelerinde şunları belirttiler:

"Partimizde özellikle son altı aydır, birkaç kişinin tasarrufları ve hareketleri gerek ilimizde gerekse Ankara'da teşkilat kararı imiş gibi deklare edilmiştir. Bazı parti yöneticileri 'parti benim' gibi davranış içindedirler. Bu davranışlar partiyi yıpratmakta olup, bu gidişe dur demek için il yönetiminden istifa ediyoruz."

Öte yandan, Merkez İlçe Kadın Kolu Başkanı Nevin Erol da parti içi çelişmelerin görevini sürdürmesini engeller duruma geldiğini belirterek istifa ettiğini açıkladı.

Bu istifaların AP'nin yaptığı son atamalarlailgili olduğu belirtiliyor.

Afganistan'da Moskova yanlıları arasında anlaşmazlık artıyor

YENİ DELHİ

KABİL'de, Moskova yanlısı gruplar arasında anlaşmazlıkların arttığı, silahlı çatışmalara kadar varan olayların meydana geldiği belirtiliyor.

Kabil'den Hindistan'a gelen görgü tanıklarının belirttiklerine göre, Babrak Karmel yönetimi yanlılarıyla, Sovyet yanlısı olmakla birlikte öldürülen Amin yanlıları resmi dairelerde birbirlerine giriyor. Çatışmalarda Sovyet askerleri de bulunuyor. Amin'in taraftarları Karmel yanlılarını "Ülkeyi Rusya'ya satmakla" suçlarken, Karmel yanlıları Amin taraftarlarını "milyonlarca kişiyi öldürmekle" suçluyorlar.

Moskova yanlıları arasındaki ayrılıkların geçenlerde 156 orta ve yüksek okul öğrencisinin öl-

(Devamı Sa. 6 Sü.5)

"Köyün Eğitim Sorunları" konulu panelde köy enstitülerinden çıkarılan dersler de tartışıldı. (Fotoğraf: AYDINLIK)

"Köyün Eğitim Sorunları" konulu panel yapıldı

Köy Enstitülerinin milli ekonomiye katkıda bulunduğu belirlendi

● Boğaziçi Üniversite Köy-Koop Kulübü tarafından düzenlenen panele SBF Dekanı Prof. Cevat Geray,, DGBF ve Öğretmen Dünyası" dergisi birer mesaj gönderdi.

İSTANBUL(ÖZEL)

BOĞAZİÇİ Üniversitesi Köy-Koop Kulübü tarafından düzenlenen "Köyün Eğitim Sorunları" konulu panel yapıldı. Köy Enstitülerinden bugün çıkarılacak derslerin de tartışıldığı panele Fay Kirby, Mehmet Başaran Hamza İnanç konuşmacı olarak katıldılar. Doç. Dr. Güven Alpay'ın yönettiği panelde Köy Enstitülerinin milli ekonomiye katkıda bulunduğu belirtildi.

Panelden önce Ladik Akpınar Köy Enstitüsünün kuruluşunu sergileyen 45 dakikalık bir slayt gösterisi Hamza İnanç tarafından sunuldu. Daha sonra panele geçildi. İlk sözü alan Fay Kirby, Doğu Anadolu'yu gezdikten sonra bu konuda araştırmalara başladığını ve karşılaştığı açlık sorununun kendisini etkilediğini belirtti. Daha sonra Köy Enstitüleri olayının İsmail Hakkı Tonguç'un düşüncesinde sadece bir eğitim sorunu değil, milli ekonomiye katkıda bulunan bir kurum olduğunu belirten Fay Kirby'den sonra ikinci sözü Mehmet Başaran aldı. Köy Enstitülerinin işlevini yitirdiği düşüncesinin yanlış olduğunu söyleyen Mehmet Başaran, emeğe dayalı kalkınma sonucunda Köy Enstitülerinin yeniden gündeme geleceğini belirtti. Başaran, Türkiye'nin eğitim sorunlarını çeşitli istatistiklerle açıkladıktan sonra bugün üniversite kapısında bekleyen 450 bin gencin kafası ve eliyle birlikte eğitilmediği için ortada kaldığını söyledi. Mehmet Başaran eğitimin üretimden ve gerçek yaşamdan kopuk olduğunu, kendi gerçeklerimize dönmemizden başka çarenin olmadığını belirtti.

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Volfram tesislerinde göz göre göre gelen iş kazası

Düşen kaya parçası, bir işçinin ölümüne neden oldu

BURSA (ÖZEL)

CUMARTESİ günü Uludağ Volfram İşletmesinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmamasından doğan iş kazası sonucu bir işçi daha hayatını kaybetti.

Maden ocağında açılan bacalardan sık sık kaya parçaları düşmekte ve işçilerin can güvenliğini tehdit etmektedir. Bacalarda oluşan ve karlak adı verilen çatlaklardaki kaya parçalarının ilkel manivela yöntemiyle düşürülmeye çalışıldığı sırada kopan kaya parçasının altında kalan 45 yaşındaki iki çocuk babası Seyit Ahmet Durak adlı işçi öldü. Muharrem Kolay adlı işçi de kolundan yaralandı.

Daha önce de aynı tür kazalarda bir işçi ölmüş, bir işçi de hafızasını kaybetmişti. İşçilerin ilkel yöntemlerle çalıştırılması ve gerekli güvenlik önlemlerinin alınmaması sonucu doğan bu iş kazalarını işçiler cinayet olarak nitelendiriyor.

AP Genel Sekterine göre, erken seçim Cumhurbaşkanı seçimine bağlı

ANKARA(ÖZEL)

AP Genel Sekreteri ve Aydın Milletvekili Nahit Menteşe, erken seçimin Cumhurbaşkanı seçimine bağlı olduğunu söyleyerek, "Anayasanın istediği 318 oy bir adayda toplanmadığı takdirde kanaatimce erken seçim kararı mütalaa edilmelidir" dedi.

Nahit Menteşe, Yankı dergisinin "AP niçin bir erken seçime ihtiyaç duymaktadır?" şeklindeki sorusunu cevaplarken, "Erken seçim şartların doğurduğu zorunlu bir haldir. Ancak Adalet Partisinin özel bir durumu vardır. AP vatan sathında ekseriyette olmasına rağmen bu ekseriyet Mecliste azınlık olarak temsil edilmektedir. Bunu düzeltmek demokratik bir ilkenin gereğidir" dedi.

AP Genel Sekreteri bu arada Cumhurbaşkanlığı seçimi konusuna da değinerek, bu safhada müşterek bir adayın sözkonusu olmadığını söyledi ve TBMM'de her iki partinin desteklediği adayların mevcut olduğunu belirtti.

"Demek komünist doğuracaksın" diyerek

Komandolar, hamile bir kadına saldırdılar

HABER MERKEZİ

MHP'li komandolar İzmir'in Çankaya semtinde 8 aylık hamile bir kadına saldırarak yaraladılar.

Bornova'da ilkokul öğretmenliği yapan Yaşar Koç, görev dönüşü Çankaya MHP İlçe binasının önünden geçerek Kemeraltına alışverişe gitti. Bu arada Yaşar Koç adlı öğretmeni önceden tanıyan Nazmi Kök, Altan Gönenç ve adı bilinmeyen 2 komando "komünist doğuracaksın ha" gibi küfürler ederek Koç'un

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Üzüm İşletmelerinde grev başladı

Tariş'te üzümü sattılar tensikata hazırlanıyorlar

● Gıda-İş, grevi tensikatı önlemek için başlattı.

● İplik Fabrikasındaki işçilere "Alacağım yoktur" şeklinde yazı imzalatıyorlar

"Kızıl Kelle Avcıları" İstanbul'da

İSTANBUL (ÖZEL)

Kayseri'de MHP mitingi ve tırmandırılan cinayet ve terör olayları öncesinde, duvarlara yazılan "Komünizme ölüm! Kızıl Kelle Avcıları" sloganı bu kez de İstanbul'da duvarlara yazılmaya başlandı. Resimde Çengelköy iskelesi yanındaki bir binanın duvarına yazılan slogan görülüyor.

İZMİR (ÖZEL)

BİR süredir devam eden toplusözleşme görüşmelerinde hiçbir anlaşma sağlanamaması üzerine Gıda-İş Sendikası tarafından alınan grev kararı 10 Mayıs Cumartesi gününden itibaren Tariş Üzüm Birliği'ne bağlı bütün işyerlerinde uygulanmaya başlandı.

Tariş Genel Müdürlüğü tarafından alınmış olan lokavt kararı ise henüz yürürlüğe girmedi. 1 ve 2 nolu üzüm işletmelerinde sirkehane ve üzüm depolama tesislerinde başlayan greve 1100 işçi katılıyor.

Zarar ettiği gerekçesiyle bir süredir Tariş yöneticileri tarafından kapatılması düşünülen Üzüm İşletmelerinde bulunan işlenmemiş üzümler kısa bir süre önce borsada satılmış ve işletmelerde iş kalmamıştı. Bu durumda işverenin işyerini kapatabileceğini ve yeni bir tensikata gidebileceğini belirten Gıda-İş Sendikası bunu önlemek için grevi başlattı. Sendika Yönetim Kurulu üyesi Ali Rıza Nişancı zor şartlar altında başlatılan grevle ilgili olarak şu açıklamayı yaptı:

"İşveren toplusözleşme görüşmeleri boyunca sendikamızı tanımak istemediğini gösterdi. Karşımıza yetkili bir görüşmeci bile çıkarmadılar. İşçilerin iş güvenliğinin sağlanması ve atılan işçilerin geri alınması taleplerimizi görüşmeye bile yanaşmadılar. İşveren şimdi yeni bir tensikat hazırlığı içindedir. Şimdi işletmede yapılacak iş kalmadığına göre, rahatlıkla mesela 200 işçinin işine son verebilir. Sonra da bunların yerine 200 tane

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

örse çekiç

Gülay Kurnaz

Zararsız bir oyuncak mı, gerçek bir silah mı?

Grev, işçi sınıfının elindeki en etkin silah diye tanımlanır. Yaygın bir deyimdir bu.

Bir adam düşünün ki, can güvenliği olmadığı için silah taşıma hakkı istiyor. Siz de yetkili merci olarak silah ruhsatı veriyorsunuz. Ama, tam o silaha ihtiyacı olduğu zaman mermisini elinden alıyorsunuz.

Ne oldu şimdi o silaha? Adamın belinde taşıdığı aletin bir demir parçasından ne farkı kaldı?

Anayasamız çalışanlara grev hakkı tanımış; "işçiler, işverenlerle olan ilişkilerinde iktisadi ve sosyal durumlarını düzeltmek amacıyla toplu iş sözleşmesi ve grev hakkına sahiptirler" demiş. Dikkat ediniz. Anayasının 47. maddesi grev hakkından sözederken, bunu çocukların eline oyalamak için verilen zararsız bir oyuncak gibi görmemiş. İşçilerin elinde durumlarını korumak ve iyileştirmek için kullanabilecekleri ve zorlayıcı etkisi olan bir silah olarak tanımlamış.

Ama ne yazık ki, son günlerde bazı çevrelerin 61 Anayasası ile güvence altına alınan bu hakkın sözünü bırakıp özünü yoketme gayretlerinin iyice arttığını görüyoruz. Şu anda bir Anayasa değişikliği yapmaya gücü yetmeyen bu çevreler, grev hakkını geri aldık diyemiyorlar. Ama bunu mermisiz bir silah haline getirmek için her gün yeni bir yasa tasarısı, her gün yeni bir genelge ya da karar imal ediyorlar.

Konuyu Turizm Bakanının son günlerde yaptığı açıklamaya getirmek istiyoruz. Turizm Bakanı Barlas Küntay, turizm mevsimini açarken yaptığı konuşmada yeni bir Turizm-İş Yasası hazırlandığını ve bu yasaya göre turizstik işletmelerde yaz aylarında grevin yasaklanacağını söylüyor.

Peki ne olacak o zaman? Biçare Etap işçileri, Intercontinental'in, Sheraton'un, Hilton'un ezilen emekçileri, o bunaltıcı yaz sıcağında, oteller dolup taşar ve paralar işverenlerin ceplerine akarken hiç ses çıkarmadan çamaşırhanelerde, bulaşıkhanelerde ter dökecek, ne verilirse şükür deyip çalışacaklar. Kış gelip de otellerde in cin top oynadığında greve kalkacaklar. Yani baylar, yazdan istifledikleri paraları yerken, işçiler de kendi rızaları ile ücretsiz izin yapmış olacak. Bunun adı da grev silahı olacak.

Apaçıktır ki, böyle bir grev, işçilerin değil olsa olsa işverenlerin elinde bir silahtır. Bu tasarının gerçekleşmesi, turizm işkolunda grev hakkının yokedilmesidir.

Şimdi şu soruyu sormak gerekir: Nasıl ki sadece turizm işkolu Turizm İş yasasını hazırlayan mantık doğru bir mantık ise, bu yasanın gerekçesi haklı ve yerinde ise, bunu diğer işkollarında da uygulamak gerekmez mi? Memleketin ali menfaatlerini sadece Turzm İşkolunda mı kollayacağız? Otel motel gazino lokanta sahiplerini koruyup diğer işverenlere üvey evlat muamelesi mi yapacağız?

Oldu olacak, Demirel hükümeti, Barlas Küntay'ı örnek alıp her işkolu için ayrı bir yasa tasarısı hazırlasın.

Mesela, Tarım-İş yasası ile tarım işçilerinin yaz aylarında grev yapmaları yasaklansın. Dok ve liman işçileri limanda boşaltılacak gemi varken, işaat işçileri inşaat mevsiminde grev yapamasın. Konfeksiyon işçilerinin ancak mort sezonda, gemi işçilerinin de fırtanalı ve boralı havalarda grev yapmalarına izin verilsin. Hatta imalat sektörü için de yeni bir kural getirilsin. İşverenlerin yeterli stokları birikdikçe ve de genel bir elektrik kesintisi olmadıkça işçiler grev yapamasın.

Ama Türkiye'de işçilerin grev hakkı yine olsun! Anayasanın 47 inci maddesi orada öyle mostralık dursun. Varsın işçiler de ellerindeki oyuncak tabancalarla oyalanıp avunsun. Avunurlar mı dersiniz?

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN 1944'TE HAZIRLADIĞI IRKÇILIK VE TURANCILIK RAPORU (10)

"Kılını kıpırdatmadan alçaklık yapan" bir milliyetçi

Irkçılar bütün yabancı kültüre düşmandırlar. Bütün dünyanın ve insanlığın malı olan kültürden faydalanmayı reddediyorlardı. Kendi kültürümüzü geliştirmek için, esas olarak kendi kültür temelimizi alıp, insanlığın kültüründen yararlanmayı reddediyorlardı. Bu konuda en fazla şikayetçi olanlardan birisi de Reha Oğuz Türkkan'dı. Reha Oğuz Türkkan gençleri eleştiriyor ve onlara "Çirkin Yeni Genç" adını takıyordu. Türkkan şöyle diyordu: "Avrupa'dan tahsilden dönenlere bakınız, Fransa'dan gelen Fransız, Almanya'dan dönenler Alman, Amerika'da okuyanlar Amerikandır. Milli yetişiği bu kadarla da bırakmayarak oralarda bir ecnebi kadınla evlendikten sonra yurda dönmek alçaklığını kılları kıpırdamadan yaparlar." (Gök-Börü, sayı 3, sayfa 3)

Türkkan, Avrupa'da okumayı bile mahkum ederek "en büyük derdimiz milliyetsizliktir" diyordu. Reha Oğuz Türkkan, bu satırları yazdıktan sonra Amerika'ya gitti, Amerikan vatandaşı oldu. Şimdi kendi ifadesiyle "kılını kıpırdatmadan alçaklık yaptığını" söylemiş olmuyor mu? Şimdi Türk ırkçısı Türkkan Türk mü, Amerikan mı? Alçaklık bir yana bu olay ırkçılık, milliyetçilik diye bağıranların gerçekte neler gizlediklerini göstermesi bakımından da ibret verici bir örnek.

Bugün MHP'nin 3 Mayıs Günü adı altında o dönemin ırkçılarını kutlayan günlerine katılan gençler neyi kutladıklarını bir kere daha düşünmelidirler.

GİZLİ BİR FAALİYET İÇİNDEYDİLER

Irkçılar okullara ve radyoya sızmaya çalışıyorlardı

■ "Aynı zamanda cemiyet namına tarih radyoda konferansı verdirilmesini temin etmek de ondan aşağı olmamak üzere biri birine benzemeyen mektuplar vazılsın"

■ "Etlerimi lime lime etseler bu yoldan dönmeyeceğim. Mücadelemi sürdüreceğim." diyen ırkçı Reha Oğuz Türkkan daha sonra Amerika'ya giderek Amerikan vatandaşlığına geçti

Emniyet Genel Müdürlüğünün 1944 yılında ırkçılık ve Turancılıkla ilgili raporunun ırkçıların Hitler Almanyasıyla işbirliği yapılmasını savunan görüşlerinin yer aldığı bölümü dün yayınlamıştık. Bugün ırkçıların okullara ve Ankara Radyosuna sızma çabalarını anlatan bölümü yayımlıyoruz.

(V) Bundan evvelki sayfalarda neşriyat ve propaganda ve tahrik sahasında görülen faaliyet ve vesikalarda tesadüf edilen türe ve programlar muhtelif teşekküllere bağlanarak tahakkuk sahasına çıkarılmak istenmiştir. Bu yuvaların asıl mahiyetleri tahkikat sırasında daha kati ve açık olarak belirecektir. Burada bu teşekküllerin uzak irtibat ve temaslarına gidilmeden esas toplanmalar üzerinde durulmuştur.

Reha Oğuz Türkkan'ın faaliyeti:

Reha Oğuz ırkçılık ve Turancılık fikirlerini yaymak ve bunları teşkilatlandırmak için 1939 senesinde, Nihal Atsız'a yazdığı bir mektupta gizli bir cemiyetin mevcudiyetinden ve bunun başında Dr. Avni Mol'un olduğunu, bir şefin bulunduğundan bahsetmektedir. Bu şefi kendisinden başka [illegible] zikretmektedir.

OKULLARA VE RADYOYA SIZMA ÇABALARI

Reha Oğuz'un gizli bir cemiyet kurduğu hakkındaki kanaat 3/9/1940 tarihinde Ankara'dan Bozkurt sahibi ve şimdi Sarıkamış'ta yedeksubay bulunan Nurullah Barıman'a yazdığı mektupta da kuvvet bulmaktadır.

Bu mektupta, Barıman'a cemiyet hesabına ne şekilde faaliyette bulunacağına dair direktifler verilmekte, cemiyetin bu bürolarını bulunduracağı 6 kol halinde faaliyete geçtiğinden ve bu faaliyetin bir merkezden idare edildiğini zikrettikten sonra faaliyet sahasına Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Kastamonu ve Edirne Liselerinde İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir olacaktır. Kuleli Askeri, Konya Sanat Okullarının ve ayrıca İstanbul ve İzmir Ziraat Okullarının da dahil bulunduğundan bahsetmekle bu surette ırkçılık faaliyetinin telkine müsait bulunan tahsil gençliği üzerinde teşvik ve tesviyi de bulunduğu anlaşılmaktadır. Vazife olarak Nurullah Barıman'a kuruluş icraatının, cemiyetin faaliyetini, cemiyetin yapacaklarını, propaganda etmek, neşriyat yapmak ve aynı zamanda Ankara Radyosunda cemiyet namına tarih konferansı verdirilmesini temin etmek için de ondan aşağı olmamak üzere biri birine benzemeyen mektuplar yazılmasını tahmil etmektedir. Ve bu mevzua sağlamak için Gazi Terbiye Enstitüsü tarih hocası Hüseyin Namık'la muntazam temas ve bu sahada konferansı esnasında Rus Türklerinden bahsedeceğini bildirmektedir.

REHA OĞUZ'UN SÖZLERİ

Teşkilatını maskeli bir teşekkülle canlandırmak için de 1939/1940 senelerinde Kitap Sevenler Cemiyeti ismi altında bir teşekkülün [illegible] almış ve mektuplarında ismi geçen Nebil Buharalı ile birlikte bilfiil faaliyete geçmiştir. Bu cemiyetin mührü de Örfi İdare Komutanlığınca, 1940 yılında Bozkurt mecmuası idarehanesinde yapılan aramada elde edilen rozetlerde [illegible] bulunmaktadır.

Turancılık ve ırkçılık yolundaki düşüncesini 25/6/1939'da Cihat Savaşfer'e yazdığı bir mektupta: Savaşmak ant gibi. Bozkurt kapatıldı. Bu Türklüğe karşı yapılmış bir hakarettir. Fikrimizi ezmek istiyorlar. [illegible] Etlerimi lime lime etseler bu yoldan dönmeyeceğim. [illegible] Her şeye [illegible] şeklinde açıkça izhar etmiştir.

YARIN: Raporun verdiği sonuç

"Totaliter devletlerin hayranıdırlar"

Reşat Fuat Baraner'in 1943 yılında Türkiye'deki ırkçı faaliyeti inceleyerek hazırladığı En Büyük Tehlike broşürünün ırkçıların totaliter rejimlere hayranlıklarının nedenlerinin araştırıldığı bölümü kısaltarak yayınlıyoruz;

Reşat Fuat'ın ırkçılığa karşı 1944'de yazdığı broşür: «En Büyük Tehlike»

Irkçı Türkçülerimizin demokrasi aleyhtarlığını herkes bilir. Bunu ispata hacet yoktur; görünen köye kılavuz istemez. Bozkurtçu, Gök Börücü gibi sokak çığırtkanlarının yazılarından tutunuz da daha ağırbaşlılarının gazete ve mecmualarında yaptıkları neşriyatın da hemen her satırında bunu sezmek mümkündür. Hatta bunların demokrasi aleyhtarlığı o kadar sarih, o kadar küstahça ve cüretlidir ki, kendilerine bahşedilen demokratik haklardan istifade ederek, hatta Teşkilatı Esasiye Kanunumuzca, Kemalizm ve Cumhuriyet inkılabımızın prensiplerine, Cumhuriyet Halk Partisi programına aykırı ve zıt fikirlerini ortaya atmaktan bile çekinmezler. Bunlardaki demokrasi aleyhtarlığı şüphesiz ki, tesadüfi değildir. Bugün dünyanın hiç bir yerinde bir tek ırkçı yoktur ki aynı zamanda demokrat ve demokrasiye taraftar olsun. Onlar halktan bahsettikleri, milliyetçilikten dem vurdukları zaman demagojilerinin en yüksek hünerini, marifetini gösterirler.

Birinci Cihan Harbinden beri bazılarının ağzından hiç de düşmeyen, sakız gibi mütemadiyen çiğnenen şu Türk-Alman silah arkadaşlığı. Bunun nasıl bir tuzak olduğunu anlamak için bu silah arkadaşlığının sonunda Türk milletine hüsran ve mağlubiyetten başka ne verdiğini şöyle bir düşünmek kafidir zannederiz.

Milli istiklalimizin, hudutlarımızın kahraman bekçisi, bütün güvenimizi bağladığımız Türk ordusunu Von der Goltz Paşa bir hiçten yaratmış ve bu ordu bizzat Von der Goltz Paşanın bir eseri imiş. Şimdi Von der Goltz Paşanın yattığı toprakların müdafasını kahraman omuzlarına selahiyetle alan ordu Türkiye Cumhuriyeti ordusudur, Milli Türk ordusudur. Von der Goltz Paşanın ordusu değildir. Osmanlı saltanat ordusu da niçin onun eseri oluyormuş? Bu ordu bizzat Türk milletinin ve yüksek kumandanlarımızın eseri değil midir? Bu ordu bugünkü varlığını millete, Mustafa Kemal'e, İsmet İnönü'ye, Fevzi Çakmak'a en büyük rütbeden en küçük rütbeli subayına varıncaya kadar komutanlarına borçlu değil midir? Von der Goltz Paşanın bu orduda ne hakkı vardır? Bugünkü Erkilet*, Almanların eseri olabilir, fakat Türk ordusu asla!

Erkilet istediği kadar Alman taraftarlığı yapabilir ama, general olarak çalıştığı orduyu bu derece düşürmek, milletimizi ve yüksek komutanlarımızı bu kadar küçük görmek doğrusu biraz fazla.

Irkçılarımız şimdiye kadar göstermiş bulunduğumuz diğer ana prensipleri gibi bunu da taklitçilik yoluyla dışarıdan almışlardır.

Totaliter devletlerin gerek harpte gerekse diğer herhangi bir sahada, en ehemmiyetsiz bir muvaffakiyeti bile, sanki kendilerine aitmiş gibi, bu adamların koltuklarını kabartır, bir bayram havası içinde, meselenin ehemmiyetine göre, uzun kısa neşeli günler geçirmelerine sebep olur. Böyle bir anda elalemden utanmasalar, sokak ortasında kucaklaşıp birbirlerini tebrik edecekler. Belki bunu da yaptıkları oluyor, ama biz şahsen şahit olamadık.

* Hüseyin Hüsnü Emin Erkilet İkinci Dünya Savaşı sırasında generaldir. Alman taraftarı ırkçı fikirlerin en önde gelen savunucularındandır.

(DEVAM EDECEK)

işçi sendika

Yaza girerken turizm işkolunda grev yasağı tartışılıyor

Oleyis Genel Başkanı Nusret Aydın:

"Turizm işkolunda grev hakkımızı elimizden almaya kimsenin gücü yetmez"

Oleyis Genel Başkanı Nusret Aydın grev yasağına şiddetle karşı çıktı ve hükümetin bu girişiminin başarısız kalacağını söyledi.

ANKARA (ÖZEL) DİSK'e bağlı Oleyis Sendikası Genel Başkanı Nusret Aydın, Turizm ve Tanıtma Bakanı Barlas Küntay'ın turizm mevsiminde, turizm işkolunda grev yasağı konması ile ilgili görüşlerine karşı çıkarak, "Bu düşünce Anayasaya ve işçi haklarına aykırıdır. Kimsenin hakkımızı elimizden almaya gücü yetmez" dedi.

Turizm işkolunda grevlerin turizm mevsiminde yasaklanması ve uygulamayı sağlamak için de yasa çıkarılması girişimleri konusunda açıklamada bulunan Nusret Aydın görüşlerini şöyle açıkladı:

"Bu düşünce Anayasaya aykırı olduğu gibi, işçinin kazanılmış haklarına ters düşer. Yasal haklarımızın başka bir yasayla kaldırılması mümkün olamaz.

"Yetkililer çeşitli gerekçeler ileri sürerek grev yasağını savunabilir. Eğer rejimin adı demokrasiyse, bu uygulamalar demokrasiyle bağdaşmaz. Yok demokrasiden başka bir şey getirmek istiyorlarsa, tavrımız tabii değişik olacaktır.

"Yetkililerin yapması gereken, işçilerin hak almak için yapacağı grevleri yasaklamak değil, grevi doğuran nedenleri ortadan kaldırmak olmalıdır. Ne yasa çıkarmaya, ne de haklarımızı kısıtlamaya kimsenin gücü yetmez".

11 MAYISTA TOPLANTI YAPILACAK

Öte yandan Oleyis Genel Başkanı Nusret Aydın'ın Turizm Bakanı Barlas Küntay'la bir görüşme yaptığı ve 14 Mayısta bir toplantı düzenlenmesinin kararlaştırıldığı öğrenildi.

Bu toplantıda Turizm Bakanı ile birlikte Oleyis Sendikası bölge başkanları, Yönetim ve Yürütme Kurulları katılacaklar.

Toplantıda turizm işkolundaki grev yasağı konusunun ele alınacağı, çeşitli yönlerinin tartışılacağı, bu arada sendikanın görüşlerinin toplantıya temsilcisi olarak katılan Bakana iletileceği belirtiliyor.

İşveren değişti grev hâlâ sürüyor

İnter Baştemsilcisi Asım Gür (solda): "Karşılaşılan zorluklar işçi kesiminin aşamayacağı zorluklar değildir."

İnter grevi ikinci yazında

İŞÇİ SERVİSİ

Oleyis Sendikasının Intercontinental Otelinde sürdürdüğü grev 320. gününe yaklaşırken, otelin işletme hakkını satın alan Botaş Aş. ile sendika arasanda henüz bir görüşmenin yapılmadığı belirtiliyor.

Osmanlı Bankasının büyük hissedar durumunda olduğu Turizm Otelcılık AŞ, Oteli geçtiğimiz yıl İnter şirketine kiralanmış, ancak İnter şirketi sözleşme görüşmeleri sırasında sendikanın isteklerini Turizm Otelcilikle yaptığı anlaşmaya göre karşılamayacağını öne sürerek otelin faaliyetini durdurmuştu. Greve çıkan 320 işçi bu nedenle uzun süre muhatap bir işveren bulamamıştı.

Nisan ayı içinde Wagon Lits firmasının sahibi bulunduğu Botaş AŞ'nin İnter'de işletme hakkını satın aldığı ve bu konuda hükümet nezdinde gerekli formaliteleri tamamladığı öğrenildi. Botaş firması halen İstanbul Etap, Ankara Etap Mola ve İzmir'de Taner Etap Otellerini de işletiyor. Ancak Botaş'ın şimdiye kadar Oleyis Sendikasına görüşme yapmak için henüz herhangi bir çağrıda bulunmadığı bildiriliyor. Oleyis yetkilileri yeni firma ile diğer işyerleri dolayısı ile eskiden de karşılıklı ilişki içinde olduklarını ve diğer otellerde kabul edilen şartlar dahilinde grevin sona erip otelin işletmeye açılabileceğini belirtiyorlar.

İşyeri baştemsilcisi Asım Gür ise grev konusunda şunları söyledi: "O günkü şartlarda çok normal olan taleplerimiz dahi karşılanmadığı için greve çıktık. İşverenin işyerini kapatma kararına karşı mahkemeye başvurarak tedbir kararı aldırdık. Grevimizin yasallığı saptandı, halen bu mahkeme sürüyor.

Şimdi Botaş'ın işyerini işletme hakkını aldığını duyduk. Ancak bize henüz resmen intikal eden bir şey yok.

Grev boyunca çeşitli zorluklar çektik ancak bunlar işçi kesiminin aşamayacağı zorluklar değildir.

Bütün arkadaşlarla ortak dileğimiz günün koşullarına göre bir sözleşme imzalanması ve otelin işletmeye açılmasıdır."

Turizm Bakanı Barlas Küntay ne demişti?

Turizm Bakanı Barlas Küntay son dönemde katıldığı bütün toplantılarda turizm mevsiminde bu işkolunda grev yasağı konulması görüşünü savundu ve hükümetin bu konuda yasa tasarısı hazırladığını belirtti.

Turzim ve Tanıtma Bakanı Barlas Küntay yaklaşık bir aydan beri turizm konusu ile ilgili olarak katıldığı bütün toplantı ve seminerlerde ve basına yaptığı açıklamalarda "Turizm mevsiminde turizm işkolunda grev yapılmasını yasaklayan bir yasa tasarısı hazırladıklarını ve bunu Meclislere sunarak bu mevsime yetişmesi için çaba harcayacaklarını" belirtiyor.

Geçen hafta Odakule'de Turizm İşverenlerince tertiplenen bir seminerde konuşan Küntay, THY grevinin bu yıl turizme büyük maddi zarar verdiğini söyleyerek, Hava-İş Sendikasını suçluyor ve aynı şeyin turizm işkolunda tekrarlanmasına izin vermeyeceklerini öne sürüyor ve grevi yasaklayan yasayı ivedi olarak çıkaracaklarını belirtiyordu.

Bakan son olarak 5 Mayısda turizm mevsimini açarken yaptığı konuşmada da "grev yasağı" konusuna büyük önem veriyor ve "Turizm mevsiminde büyük otellerde başlatılmak istenen grev kararlarını önleyebilmek için yeni hazırlanacak Turizm İş yasasında turizm mevsiminde turistik işletmelerde grev yasağı" maddesine mutlaka yer vereceklerini söylüyordu.

Turizm işkolunda grev yasağı koyma girişimleri hükümetin işçi haklarına yönelik saldırı kampanyasının ve toplu sözleşme düzenini askıya alma çabalarının bir parçası olarak değerlendiriliyor.

Turizm işkolunda sözleşme dönemine giren işyerleri

Oleyis Sendikası halen Emekli Sandığına bağlı olarak işletilen ve turizm potansiyelinin önemli bir kısmını oluşturan otellerde sözleşme dönemine girmiş bulunuyor.

İzmir'deki Efes ile, Stad, Büyük Ankara Oteli, Marmara, Akçay, Marmaris, Yalova ve Kilyos'taki tatil köyü işletmeleri sözleşme dönemine girmiş olan işyerleri arasında. Bu işyerlerinde toplam 4 bine yakın işçi ve personel çalışıyor.

Yaz mevsimi yaklaşırken Türkiye turizminin belli başlı merkezleri olan bu işyerlerinde işçiler sözleşmeyle ücretlerini yükseltme ve daha iyi bir yaşam mücadelesi sürdürüyor. Hükümet ise bu işkolunda grev yasağı koymaya hazırlanıyor.

Sendikal çevreler bu işkolunda grev yasağı koyan tasarının yasalaşmasının çok zor olduğunu, Bakanlar Kurulunun yasaklama kararlarına karşı da yasal yollardan mücadelenin süreceğini belirtiyorlar.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Kezzap

CHP'li beş milletvekili siyasi hayatımıza renk katacak bir yenilik getirdiler. Cumhurbaşkanı turlarının uzamasını protesto için 24 saat oturdular.

Basına ... açıklama yaparken eylemlerine bir ad bulamamışlardı. Biri "oturma grevimiz" diyor, diğerleri "uyarı oturmamız" diye düzeltiyordu. İster misiniz, henüz memurlar grev hakkını alamamışken, parlamenterler bu hakkı elde ediversin? Parlamentonun kapısına "Bu işyerinde grev vardır" diye yazsınlar. Önüne de Karakaş'ı "grev sözcüsü" önlüğüyle diksinler?

Neyse, adı ne olursa olsun, bu uyarı yerindedir. Ama getireceği sonuç? Orası şüpheli. Hanı, oturmakla bir sonuç sağlanacağını bilsek, 45 milyon hepimiz hemen olduğumuz yere otururuz. Bu bekleyişten bıktık, usandık. Ama korkarım, bütün millet böyle bir direnişe geçerse, seçimin kilidini elinde tutan Demirel ile Ecevit de bizi taklit edip oldukları yere çökerler. O zaman iyice kilitleniriz.

"Uyarı oturucusu" beş parlamenter, Cumhurbaşkanlığı sorununun Demirel tarafından yaratıldığı kanısındaydılar. Çoğunluk sağlanamayan oturumlardan birinde AP'li bir parlamenter yanlarına gelmiş ve şöyle demiş: "Genel Başkanımız bize girmeyin dedi, onun için girmiyoruz."

Ama Demirel'e sorarsanız, bu işin sorumluları, Çağlayangil'in köşkte oturup kararname imzalamasına karşı çıkanlardır.

"Bizim saklımız gizlimiz yok. Çağlayangil bir ay beş günde 334 kararname imzaladı" diyor. Ardından da Çağlayangil'i kızdırmamak gerektiğini ekliyor. Fazla kızdırırsak, "Ben karışmıyorum, öyleyse seçin Cumhurbaşkanınızı, bundan sonra ben yokum" der gidermiş. O zaman ne yaparmışız? Yani, zor bela birini bulup vekaleten oraya oturtmuşuz, onu da ürkütüp iyice başsız kalmayalım denerek, duruma rıza göstermemiz isteniyor. Sonra da suçlanıyoruz:

"Devletin büyük müesseselerine habire kezzap atmakta mana yoktur (!)"

Oysa bir şey dediğimiz yok. Devlet Başkanı Vekilimizin Tito'nun cenazesine gitmeyişine bile ses çıkarmadık. Herkes Carter'ı ayıpladı, gitmedi diye. Biz kendi Devlet Başkanı Vekilimize mazeret gösterdik.

Çağlayangil gitseydi, yerine kim bakacaktı? Cumhurbaşkanı Vekilinin vekili diye bir şey olamayacağına göre, Devlet Başkanı Vekilimiz bir yere kıpırdayamaz. Bütün dünya buna anlayış göstersin. Yugoslavya da kusura bakmasın, Başbakanımız ve ana muhalefet partisi liderimizle idare ediversin.

Artık hepimiz Cumhurbaşkanı sorununun ancak ve ancak iki büyük parti liderinin anlaşmasıyla çözüleceğini biliyoruz. Bu arada Tito'nun cenazesine birlikte gittiklerini duyunca tekrar umutlanıverdik. Öyle ya, Tito, sağlığında suni düşmanlıkları gidermekle ün yapmış bir kişi. Belki ölümüyle de bizim Demirel ile Ecevit'i yaklaştırır. Belgrad'da bir diyalog kurulur. Cumhurbaşkanı sorunumuz çözülüverir diye heveslendik.

Ne münasebet (!)

Daha yola çıkarken kavgaya başladılar. Aynı uçağa bile binmediler. Sonra Belgrad'da elçiliğimizin verdiği resepsiyona Ecevit çağrılmadı. Sonunda Tito'nun cenazesinde bile kavga edip, ele güne içyüzümüzü gösterdik.

Aman, lafı fazla uzatmayalım. Sonra bir kezzapçılık suçlaması da bize geliverir.

* * *

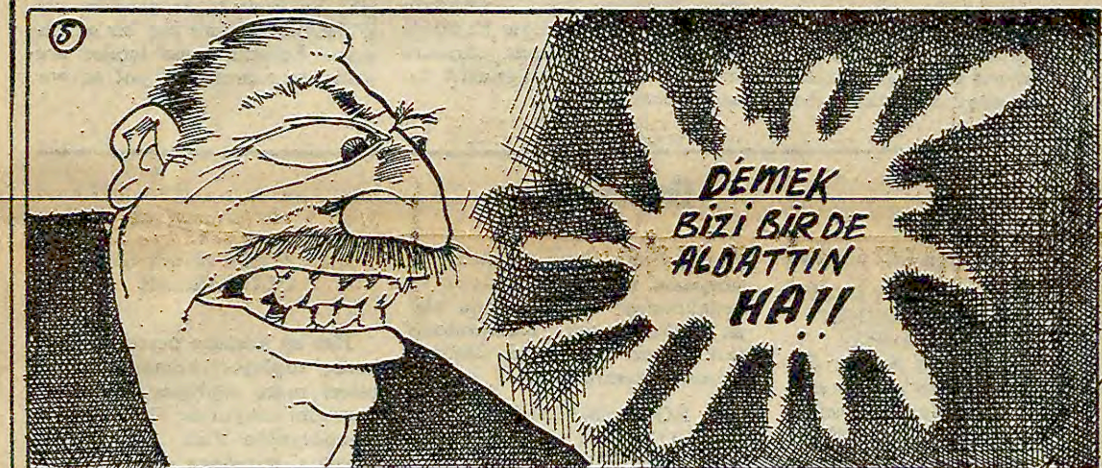
Bütün olumsuzluklara rağmen, yazımı yine de kezzaptan, kavgadan söz etmeden bitirmek isterim.

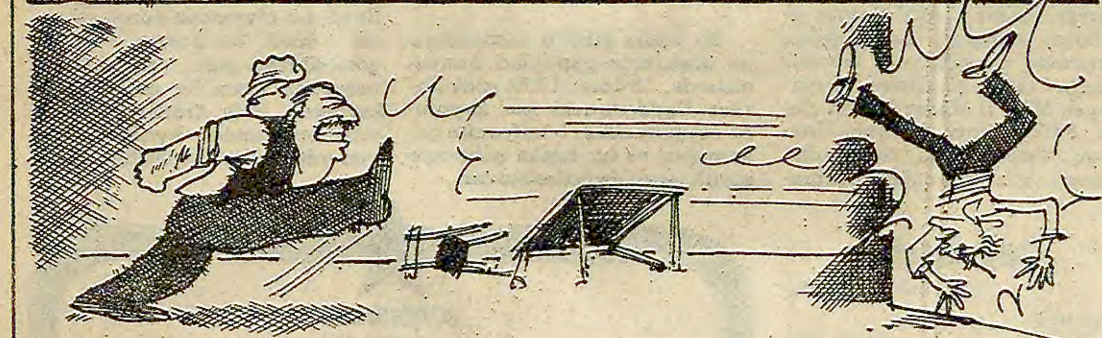
Tito'nun ölümünün ikinci günü Ankara'daki Yugoslavya Büyükelçiliğinde açılan defteri imzalamaya gittik. Büyükelçi Ramazan Vranici ellerimizi sıktıktan sonra parmağıyla Tito'nun resmini gösterdi ve bize şöyle dedi: "Onun yolundan asla ayrılmayacağız, bundan kuşkunuz olmasın."

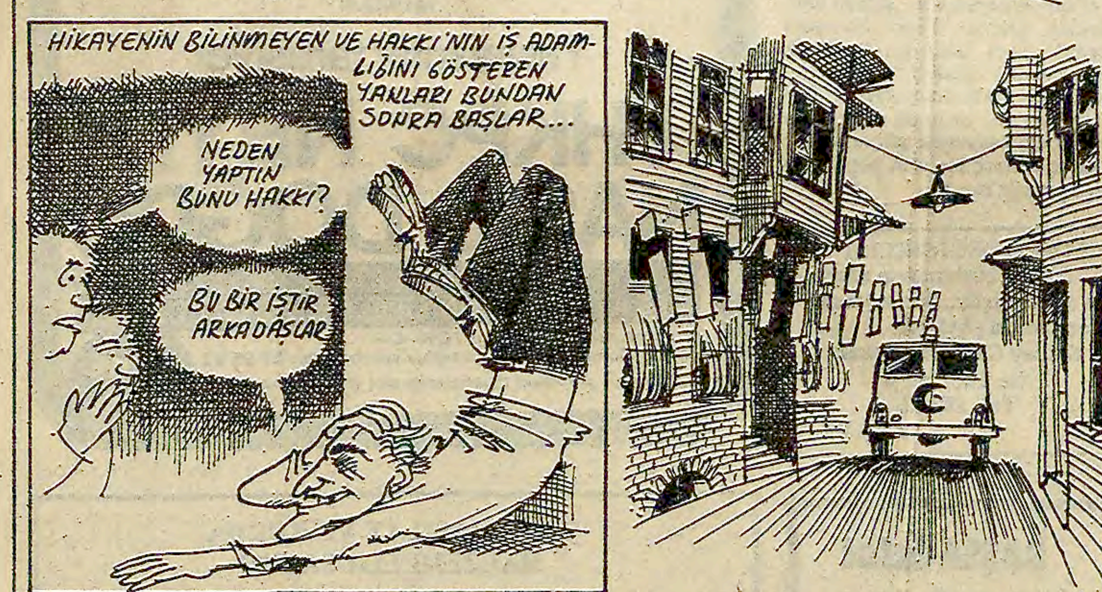
Umutsuzluğa kapılmayalım. Dünya böylesine güven dolu, azim dolu, taze güçlerin omuzunda ilerlemeye devam edecek.

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

DEVAMI YARIN

BULMACA

SOLDAN SAĞA – 1) Bağlantısızlar diye de adlandırılan ve dünya siyaset sahnesindeki rolüyle dikkati çeken ülkeler topluluğu. 2) Asker - Verdi'nin en ünlü operalarından biri - Zimbabve'nin kurtuluşu için yıllardır mücadele eden ve zafer kazanan örgüt. 3) Birinci, bir işte ehil olan - Dini inanışlara göre tanrı buyruklarını yerine getirme. 4) Düşmandan ele geçirilen mal - TERSİ sert, saydam ve çabuk kırılan bir madde, sırça. 5) Bir cins sıcaklık ölçüsü - Bir şeyi anlamak ya da öğrenmek için duyulan arzu. 6) Su kanalı - Huzurlu olma durumu - Baryumun simgesi. 7) Sürekli - Kırmızı - Bir emir. 8) İnanç - Tantalın simgesi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Yugoslavya'nın başkenti. 2) Türk parasının simgesi - Maden ocaklarında havalandırma. 3) TERSİ Ortodokslarda azizlerin tahta üzerine yapılmış resimleri. 4) TERSİ sözleşme, anlaşma (eski dilde) - Bir nota. 5) TERSİ dumanın bıraktığı - Dilek, istek. 6) Bir çalgı aleti - TERSİ ödünç verilen (eski dilde) 7) Artı (eski dilde) - Adalet. 8) Bir inşaat malzemesi. 9) Ulutuk. 10) Gemi ve uçakları uzaktan tespit etmeye yarayan bir alet. 11) Soyluluk (eski dilde) 12) Ürdün'de deniz seviyesinin altında "Ölü Deniz" de denilen bir göl - İçinde değerli eşya ve para saklanan çekmece, kutu.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:
SOLDAN SAĞA: 1) Hakim-Mala. 2) İlanihaye - Al. 3) Asabiye. 4) Antonioni. 5) laaK - Zn - Bak. 6) Altan - Sezar. 7) yA - İade- - inA 8) Atmasyon - İlN
YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1) Himalaya. 2) Al - nalaT 3) Kantat. 4) İn - Oka. 5) Mi - Nis. 6) Haiz - Ay. 7) Mason-Do. 8) Ayan - Sen. 9) Lebibe 10) Azil. 11) aY - Kani. 12) Elem - Ran.

DÜNYAYA BAKIŞ

Liu Şaoşi ve Çin'de sınıf mücadelesi konusunda iki görüş:

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Bilindiği gibi, Çin Komünist Partisi 11. Merkez Komitesinin şubat sonunda yapılan genişletilmiş toplantısında Kültür Devriminde "dönek, hain ve grev kırıcı" ilan edilen Liu Şaoşi'nin itibarı geri verildi. Bu tarihten sonra Çin basınında Liu Şaoşi'nin aklanma nedenlerini anlatan çeşitli yazılar yayınlandı. ÇKP'nin organı "Halkın Günlüğü" gazetesi de 3 Nisan 1980 tarihli sayısında "Marksizm Revizyonizmle Karıştırılmamalıdır" başlığı ile bir yazı yayınlayarak bu konuya bir yorum getirdi. Aşağıda bu yazının "Beijing Review" dergisinin 21 Nisan 1980 tarihli sayısında yayınlanmış bölümünün tamamını bulacaksınız.

Öte yandan, bu konudaki tartışmalara bir açıklık getirmesi amacıyla Çin eski Başbakanı Çu Enlay'ın Kültür Devrimini ve Liu Şaoşi'nin durumunu açıklayan görüşlerini de yayınlıyoruz. Mao Zedung'un en yakın çalışma arkadaşlarından biri olan Çu Enlay bu görüşlerini 1971'de Amerikalı gazeteci William Hinton ile yaptığı bir söyleşi sırasında dile getirmiş. Bu konuşmadan bölümleri de "Halkın Günlüğü" gazetesinin yorumuyla birlikte sunuyoruz.

Çin yöneticileri: "Liu Şaoşi'nin ülke içindeki sınıf mücadelesi esas olarak sona erdi görüşü doğrudur"

Partinin 11. Merkez Komitesi 5. Genişletilmiş Toplantısının büyük bir Marksist olan Liu Şaoşi yoldaşın itibarını geri vermesi Çin Komünist Partisinin, materyalizm ilkesine bağlı kalarak kendi hatasını cesaretle düzeltme tutumunu gösteriyor.

Büyük yanlışların acısını çekmiş olan Liu Şaoşi'nin olayından çıkarılan ders, Parti ve devletin siyasi hayatında bir dizi önemli meseleyi içeriyor ve çeşitli açılardan ciddi bir incelemeyi gerektiriyor. Esas noktalardan birisi, Marksizmin revizyonizm diye reddedilmesidir. Bu, çok güçlü olumsuz bir etki yaptı: Son yıllarda karışıklığa son verdiği, Marksist bir çizgi ve siyasetlerin yeniden uyguladığı için bugün Partimizin sağa kaydığını ve revizyonist olduğunu düşünen çok sayıda insan var. Liu Şaoşi olayındaki yanlışların giderilmesi, bu meseleyi aydınlatacak, doğru ile yanlışın birbirine girdiği karmakarışık durumu düzeltecek ve Marksizm ile revizyonizm arasına bir ayrım çizgisi çizecektir.

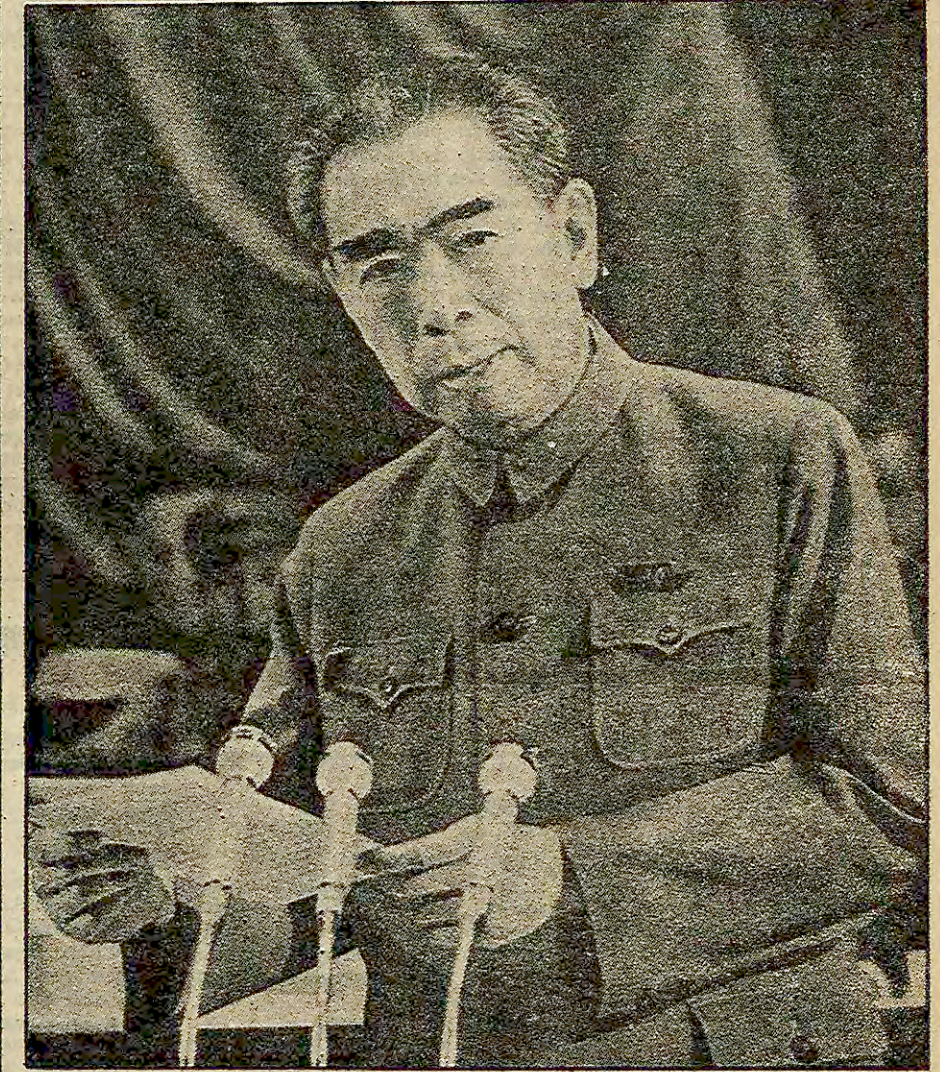
REVİZYONİZMİN MARKSİZM OLARAK NİTELENDİRİLMESİ

Kuruşçev'in SBKP'nın 1956'daki 20. Kongresinde Stalin'i tamamen inkar etmesi uluslararası komünist harekette büyük bir karışıklığa yol açtı. Bu yüzden, Partimiz ve Mao Zedung yoldaş revizyonizmi önlemek ve onunla mücadele etmek meselesini ortaya koydu. Yeh Cienying yoldaşın 1979'da Kültür Devriminden çıkarılan dersleri özetlerken belirttiği gibi, Kültür Devrimi revizyonizmi önlemek ve onunla mücadele etmek amacıyla başlatıldı, ancak bu sırada revizyonizme bilimsel bir tanım getirilmedi. Kültür Devriminden önce yayınlanan ve önemli bir etki yapan bazı polemik makaleleri revizyonizmin nitelikleri ve kökeni konusunda doğru olmayan bir tanımlama yaptılar. Bu makalelerde bir proletarya partisinin iktidarı ele geçirdikten sonra kendisini toplumsal üretici güçlerin gelişmesine adaması gerektiği şeklindeki Marksist bakış açısı revizyonizm olarak ele alındı. Bu hatalı kavrayış, ülkedeki sınıf mücadelesinin durumunun yanlış değerlendirilmesiyle birlikte Kültür Devrimi öncesi, Partide revizyonizm tehlikesi üzerine gerçekçi olmayan tahminlere yol açtı. Daha da kötüsü büyük bir Marksist olan Liu Şaoşi yoldaşın Parti içinde revizyonizmin bir temsilcisi olarak görülmesi ve Parti Merkez Komitesinin doğru çizgisini uygulayan her seviyedeki önder kadronun esas saldırı hedefi haline getirilmesi büyük bir budalalıktı. Bu hatadan yararlanan Lin Biao ve Dörtlü Çete, anti-Marksist ve aşırı-sol bir çizgi ileri sürdü ve kötü niyetle sözümona "Liu Şaoşi'nin karşı devrimci revizyonist çizgisi"ni eleştirdiler. Onlar Marksizmi ve revizyonizmi birbirine karıştırarak Partide her seviyedeki kadroyu baskı altına aldı ve bütün halka acı çektirdiler.

Peki, "Liu Şaoşi'nin karşı-devrimci çizgisi" neydi? Birincisi, "Sınıf mücadelesinin ortadan kalktığı teorisi" ve "Sadece üretici güçlere önem verilmesi teorisi"'nin bu çizginin "teorik temeli"'ni oluşturduğu söylendi. Bu iki teoride, üretim araçları mülkiyetinin sosyalist dönüşümünün esas olarak tamamlanmasından sonra Liu Şaoşi yoldaşın yaptığı açıklamalara atıf yapılıyor. Bu açıklamalarda Liu Şaoşi yoldaş şöyle dedi: "Toprakağası sınıfı ortadan kaldırıldı ve burjuvazi de esas olarak ortadan kaldırıldı", "Ülke içinde sınıf mücadelesi esas olarak sona erdi"; "Ülkemizde, sosyalizm mi yoksa kapitalizm mi kazanacak sorusu artık çözüldü", "Bundan sonra devletin en önemli görevi toplumsal hayatı örgütlemektir"; "Partinin esas görevi mümkün olan en hızlı bir şekilde üretici güçleri geliştirmektir" vb....

1956'daki Çin Komünist Partisi 8. Milli Kongresinin Merkez Komitesi Siyasi Raporu üzerine Kararında şöyle deniyor: "Ülkemizde baş çelişme hâlâ, halkın ileri bir sanayi ülkesi inşa etme isteği ile geri bir tarım ülkesinin gerçekleri arasında ve halkın hızlı ekonomik ve kültürel kalkınma ihtiyacı ile mevcut ekonomi ve kültürümüzün bu ihtiyacı karşılayamaması arasındadır. 'Bugün Partimiz ve halkımızın önündeki baş görev, bütün çabaları, bu çelişmeyi çözmeye ve Çin'i mümkün olduğu kadar kısa bir sürede geri bir tarım ülkesinden ileri bir sanayi ülkesine dönüştürmeye yoğunlaştırmaktır."

O zaman da bugün de, bütün bu görüşler doğruydu ve Marksistti. Dahası bunlar, sadece Liu Şaoşi'nin kişisel görüşleri değildir. Bu görüşler, ülkedeki sınıf ilişkilerinin, toplumsal baş çelişmenin ve Parti çalışmasının ağırlık noktasının, üretim araçları mülkiyetinin sosyalist dönüşümünün esas olarak tamamlanmasından sonra, Partimizin değişen şartlara uygun olarak yaptığı yeni bir değerlendirmeydi; bunlar gerçeğe uyan ve tarih boyunca sınanabilecek bilimsel ve Marksist sonuçlardır. Bunlar, Mao Zedung yoldaşın 1957'de "Halk İçindeki Çelişmelerin Doğru Ele Alınması" adlı eserinde ve aynı yılın mart ayı sonunda Şandong, Şanghay ve Nancing'de yaptığı diğer konuşmalarda dile getirdiği görüşlerin aynısıydı. Aslında bu görüşler, Partinin 8. Milli Kongre çizgisinin özü ve teorik temeliydi.

Çu Enlay, 24 Ağustos 1973'te, 10. Kongrede, Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi siyasi raporunu sunarken.

Çu Enlay:"Sosyalist Çin toplumunda sınıflar ve sınıf mücadelesi vardır"

ÇU ENLAY: Temel görüşüm, sosyalist Çin toplumunda daima sınıfların olduğudur. Sınıflar hâlâ vardır. Bu konuda aynı görüşü paylaşmayan insanlar bulunuyor, ancak bir kere objektif olgular gösterilse, bunlar inkar edilebilir mi?

Yukarıda verilen rakamlar gözönüne alındığında, ideolojik açıdan proletarya sınıfının yönetiminin azınlık yönetimi olduğu açıktır. Azınlık çoğunluğa görüşlerini kabul ettiriyor. Eğer sorunu, sınıfların ittifakı açısından değerlendirirsek, o zaman her şey tersine döner: Bu durumda eski sömürgecilerin oluşturduğu küçük bir azınlığa, kendi kanunlarını kabul ettiren işçi ve köylülerden oluşan bir çoğunluk ortaya çıkar.

Ancak, işçi ve köylülerin büyük ittifakı içinde proletarya düşüncesi tam hakim değildir, daima çok sayıda küçük burjuva düşüncesi vardır.

Bu konuyu iki şekilde ele alabiliriz:

1) Çin sosyalist bir toplumdur; biz, iki tür mülkiyetle sosyalist bir sistem kurduk: Bunlar kamusal ve kollektif mülkiyettir. Bu bakış açısıyla, bu toplumun, işçi ve köylülerin toplumu, sosyalist toplum olduğunu söyleyebiliriz. Bu, çoğunluğun azınlıktaki eski sömürücülere görüşlerini kabul ettirdiği bir toplumdur.

2) İşçi sınıfı, her şeyi yönetmelidir. Bu, proletaryanın görüşlerinin hakim olması anlamına gelir. Bu açıdan bir azınlık yönetimidir.

Böylece, bir kez daha söyleyebiliriz ki, sosyalist Çin toplumunda sınıflar vardır, sınıf çelişmeleri ve sınıf mücadelesi vardır.

Dış etkenler iç etkenleri etkiler. Uluslararası alanda biz kapitalistler ve revizyonistler tarafından kuşatılmış durumdayız ve revizyonist düşünceler özellikle yıpratıcıdır. Çin'de yalnızca ideolojik bir çatışma olduğunu, ilerleme ile gerilik arasında bir mücadele olduğunu söylemek hatalıdır. Bizzat ileri ve geri düşünceler sınıf mücadelesini yansıtır. Emekçilerin içinde bile, sömürücü sınıfların düşüncesini yansıtan bir geri düşünme biçimi vardır. Bütün kentleri kurtarmadan önce Mao Zedung, sınıfların hâlâ varolduğunu ve gelecekte, Çan Kayşek'e karşı kazandığımız zaferden sonra, işçi sınıfı ile burjuvazi arasında mücadele olacağını belirtmişti. O zamandan bu yana, izlenecek yol meselesi tam anlamıyla çözülmedi. Mücadele şimdi de devam ediyor. Mao Zedung bütün bunlara, 1949 Demokratik Devrimi tamamlanmadan önce işaret etmişti.

sorular? cevaplar

Dünden bugüne ekonomik buhranın nedenleri -5-

SORU: Yaşadığımız ekonomik buhranın kısa vadeli nedenleri arasında dışsal olanlar nelerdir?

CEVAP: Türkiye'nin bugünkü sıkıntılarıyla dünyada hüküm süren ekonomik koşullar arasında çok sıkı bir ilişki vardır. Uluslararası emperyalist sistem, günümüzde bütünüyle buhran içindedir. Bu buhranın ekonomik alandaki en çarpıcı belirtilerinden biri, hem petrolün ve türevlerinin, hem de bütün sanayi ürünlerinin fiyatlarında meydana gelen sürekli artışlardır. Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük çoğunluğu, bu mallardan hiç olmazsa bazılarının ithalatçısı durumundadırlar. Dolayısıyla Üçüncü Dünya ülkelerinin ithalat faturaları giderek büyümektedir. Öte yandan, gelişmiş kapitalist ülkelerin Üçüncü Dünyanın özellikle hafif sanayi ürünleri ihraç etmesini zorlaştıran himaye önlemlerine (kendi iç pazarlarına girişi engelleyen kotalara ve gümrük duvarlarına) başvurmaları nedeniyle, sonuç azgelişmişlerin dış ticaret açıklarının kabarması olmaktadır.

Ülkemiz, dünya buhranının ekonomik alandaki bu belirtilerinden, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin çoğundan da daha sert bir şekilde etkilenmiştir. Bunun nedeni, Türkiye'nin fiyatları yükselen malların sadece birkaçını değil hemen tamamını, yani her şeyden önce petrolü, sonra kimyasal gübreyi ve nihayet dayanıklı tüketim malları montaj sanayisinin kullandığı parçaları, hem de büyük miktarlarda ithal etmek zorunda bırakılmış bulunmasıdır. 1970'lerin ilk yarısına kadar nisbeten idare edilebilir bir düzeyde seyreden dış ticaret açıklarımız, bu yüzden çığ gibi büyümüş ve artık işçi dövizleri tarafından önemli ölçüde kapatılamaz hale gelmiştir.

Bununla beraber, bizim çektiğimiz acıların "tamamen dünya buhranından kaynaklandığı" görüşünün yanlış olduğunu belirtmeliyiz. Özellikle Ecevit, 22 aylık CHP iktidarı döneminde bu mazarete pek sık başvurmuştu. Şüphesiz dünya buhranını biz Türkiye olarak kendi başımıza kontrol altına alamayız ve bu buhran ülkemiz için belli bir dışsal veri oluşturmaktadır. Ama mesele bundan ibaret değildir. İki canalıcı nokta daha vardır: (a) Dünya buhranı patlak verdiğinde Türkiye bu buhrandan etkilenmeye ne derecede açık bir yapıya sahipti? (b) Son yedi-sekiz yılda Türkiye'yi yönetenler, bu dünya buhranına karşı koymak ve onun ülkemiz üzerindeki etkilerini asgariye indirmek için ne yapmışlardır? Bütün hakim sınıf politikacıları, bu iki noktayı boşuna gözardı etmiyorlar. Onlar, yıllar yılı yurdumuzun sırtına dünya buhranının şokunu ağırlaştıran azgelişmişlik kamburları vurmakla kalmamışlar, 1973-1974'ten bu yana hata üstüne hata yaparak aslında pekala kaçınılabilecek felaketlerin sorumlusu olmuşlardır.

Yukarıda "dünya buhranı"ndan ve "dünya buhranının ekonomik alandaki belirtileri"nden söz ettik, ama "dünya ekonomik buhranı" deyimini kullanmadık. Çünkü birçok yorumcunun aksine, biz dünya buhranını sırf ekonomik bir olay saymıyoruz. Bu konuya, ileride tekrar değineceğiz.

Okuyucularımızın gazetemize sordukları çeşitli konuları bu köşede cevaplandıracak, ayrıca ülkemizin çeşitli sorunlarını ele alarak çözüm önerileri getirmeye çalışacağız. Sorularınızı ve konu önerilerinizi bekliyoruz.

Sıradan bir kıyım öyküsü

(Baştarafı 1. sayfada)

lıyor. Biri Sarıkaya'nın AP'li Belediye Başkanı, biri ise AP ilçe yöneticisi.

Alıoğlu ateş püskürüyor:

—Bana rağmen bu tayin nasıl durdurulur. MHP'li arkadaşlarımız bu adamı istemiyorlar.

Etrafındakiler "cık, cık" ediyorlar, onaylıyarak baş sallıyorlar.

Söz konusu olan "adam", Toprak Mahsulleri Ofisi Sarıkaya Ajansı Müdürü. Toprak Mahsulleri Ofisine AP tarafından getirilen yeni Genel Müdür Tarık Kaya Kuşhan, Alıoğlu'nu aramış, "Aman" demiş, "Bu adamı değiştirelim, CHP'lidir"

Alıoğlu, kendi anlattığına göre hemen kolları sıvamış, AP Yozgat Senatörü Turgut Nizamoğlu ile işe girişmişler, hemen TMO Sarıkaya Ajansı Müdürü Nadir Aslan'ı bir güzel sürmüşler. Ama gel gör ki birisi bu işe el atmış, sürgün kararını durdurmuş. Alıoğlu'nu da kızdıran bu işte...

—Teşkilata rağmen, Yozgatlı parlamenterlere rağmen bu karar nasıl değiştirilir. Kaya beyle konuştum. Bana 'Bu iş beni de Bakanı da aştı' dedi. Daha büyük bir zat müdahale etmiş. Sonradan öğrendim ki bu işte Genel Başkan Yardımcısı Yiğit Köker'in parmağı var. Aldım yanıma Turgut'u (Nizamoğlu), gittik (Ticaret Bakanı) Halil Başol'a. Açtık telefonu Köker'e. Önce kibar kibar konuştum. 'Yiğit Bey nedir bu yaptığınız?' diye sordum. Yiğit Bey, bana 'Kime dayanıp da telefon ediyorsun Genel Müdürün yanında mısın?' dedi. Ben de 'Ne genel müdürü Bakanın yanındayım, Bakanın' dedim. Köker bu defa da 'Bakana mı sığınıyorsun?' demez mi. Bunu demekle kalsa iyi, telefonu bir de küt diye suratıma kapattı. Ama imdi gidip yanına 'Ulan ben sana sövüp saydım mı ki, telefonu suratıma kapatıyorsun' diyeceğim. Ne yani Genel Başkan Yardımcısı oldun diye mi bu afra tafra? Ben de Yozgat Milletvekiliyim. Yozgat'ta bir tayin oldu mu bana sormak zorundasın.

Etrafdan katılmalar:

—Rezalet doğrusu...

—Çok ayıp, telefon da kapanır mı böyle?

—Kaya Bey hakikaten çok muhterem bir zattır.

Herkes yana yakıla söylenirken, işin tuzun biberi Turgut Nizamoğlu'nun gelmesi oluyor. Nizamoğlu da kendini koltuğa atar atmaz başlıyor söylenmeye:

—Efendim işimiz çok zor. Bizim orada Akdağ'da komünist bir işçi vardı. Gittim Bakana. Dedim 'Bu komünisttir, atın bunu', 'Tamam' dedi Bakan. 'Attık'. Geçenlerde gene Bakanın yanına uğradım. Masanın üzerinde adamın dilekçesi durmuyor mu? 'Nedir bu?' dedim. Efendim adam komünist değilmiş AP'ye girmiş falan filan. 'Aman' dedim. 'İnanma'. Neyse hallettik, ama işimiz çok zor.

Gördünüz mü tayinler nasıl yapılıyor? Nasıl karar veriliyor insanların kaderi hakkında.

Üç polis şefi...

(Baştarafı 1. sayfada)

layan Emniyet Müdürü Şükrü Balcı'nın, iki önemli şubeyi birleştirmesi de Emniyet Teşkilatı içinde tedirginlik yarattı.

İSTANBUL'DAN AYRILMAYAN BAŞ KOMİSER

İki yıldan beri Üsküdar Emniyet Amiri Vekilliğini yapan Başkomiser Dursun Hocaoğlu'nun, bu görevinden önce "Bir daha İstanbul'da çalışamaz" kaydı ile il dışına gönderilen Dursun Acar olduğu Emniyet Teşkilatı içinde bilinmektedir.

Başkomiser Dursun Acar, İstanbul'dan ayrıldıktan kısa süre sonra, "Acar" soyadını, "Hocaoğlu" olarak değiştirip tekrar İstanbul'a gelmiş ve eski Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu tarafından da şimdiki görevine getirilmiştir.

Şimdiki adı ile Başkomiser Dursun Hocaoğlu'nun bu tayininde İstanbul'daki hemşehrilerinin ve bazı etkili çıkar çevrelerinin Emniyet Müdürü Hayri Kozakçıoğlu'nu zorlamaları ile gerçekleştiği sanılıyor.

Bütün bunların bilinmesine rağmen, gerek Hayri Kozakçıoğlu'nun gerekse Şükrü Balcı'nın bu Başkomiser hakkında hiç bir işlem yapmamaları da dikkati çekiyor.

ÖNCE POL-DER SONRA POL-BİR KURUCUSU ÜNAL ERKAN

Polis memuru Ünal Erkan, önce, Emniyet Teşkilatı içinde üst kademeler üzerindeki baskılara karşı olan, polislerin birliği ve dayanışmasını sağlamak amacı ile kurulan Pol-Der'in kurucuları arasında yer aldı.

Bir süre sonra, Pol-Bir'in kurucuları arasında görüldü.

Polis memuru Ünal Erkan'ın Emniyet Teşkilatı içinde yapılan tayinlerde önemli bir rolü olduğu biliniyor. Bu kişinin birbiri ile zıt görüşleri olan iki derneğin de kurucuları arasında bulunmasının sebebi Emniyet Teşkilatı içindeki polislerce merak ediliyor.

Tariş'te...

(Baştarafı 3. sayfada)

faşisti işletmeye sokar. Çıkacak ilk olaydan sonra istediği kadar işçinin işine 17. maddeden son verir. Tarişte böyle uygulamalar çok görülmüştür. Bunu önlemenin tek yolu greve gitmektir. Çünkü grev sırasında işçi alımı ve çıkarılması kanunen yasaktır."

Tariş Üzüm İşletmelerine yeni ürün gelimi ancak ağustos ayında başlayacak Bu aya kadar grevden hiç bir zarar görmeyecek olan işverenin ağustostan sonra da üzüm alımı yapmayarak grevi etkisiz kılması mümkün. Ali Rıza Nişancı greve çok zor şartlar altında başladıklarının bilincinde olduklarını belirterek, uzun süreli bir greve hazırlıklı olduklarını söyledi.

Grev boyunca Gıda-İş Sendikası işçilere yevmiyelerinin dörtte biri kadar ücret ödeyecek, Şu andaki yevmiyelere göre bu miktar 75 lira ile 125 lira arasında tutuyor.

İPLİK FABRİKASINDA İŞÇİ HAKLARI GASPEDİLİYOR

Öte yandan geçtiğimiz ocak ve şubat aylarında meydana gelen olaylardan sonra Tariş Genel Müdürlüğü tarafından kapatılan Çiğli'deki Tariş İplik Fabrikası işçilerinin, 14 Şubattan bugüne kadar geçen süre içindeki ücretleri ödenmiyor. 15 Mayısta dörtte bir kapasite ile üretime başlayacak fabrikada işbaşı yaptırılan işçilere 14 Şubattan, işbaşı yaptığı tarihe kadar geçen süre içinde "fabrikada hiç bir alacağı olmadığına" dair belge imzalatılıyor. Halen onarım ve hazırlık işlerinde çalışmakta olan 165 işçinin hepsine de işten atılma tehdidi ile böyle bir belge imzalatıldı.

Halen işbaşı yapmayan işçiler "Fabrika 14 Şubatta kapatıldıktan sonra bazı arkadaşlarımıza 17. maddeye göre haksız çıkış verildi. Bizlere ise işbaşı yapma çağrısını beklememiz bildirildi. Fabrikanın kapalı kaldığı süre içinde çalışamamış olmamızın sorumlusu biz değiliz. İş Kanununa göre işveren onarımda geçen günlerin ücretlerini ödemek zorundadır. Fakat işbaşı yaptırılan arkadaşlarımıza baskı ile hiç bir alacağı olmadığı şeklinde kağıtlar imzalatılarak haklarımız gaspetilmektedir." diyorlar.

YENİ İŞÇİ ALIMI SÜRDÜRÜLÜYOR

İstihdam fazlası olduğu ısrarla öne sürülen Tariş İplik Fabrikasına, bir yandan da yeni işçi alımı sürdürülüyor. Halen onarım ve hazırlık çalışmaları devam eden işletmede, 165'i eski, 150'si ise yeni olmak üzere 315 kişi çalışıyor. Yeni alınan işçilerin otuzu bekçi, sekizi elektrikçi, kadrosunda, kalanı ise iplikçi kadrosunda çalıştırılmak üzere hazırlanıyor. 15 Mayısta çalışmaya başlayacak olan fabrikanın eski iplikçi işçilerinden hiç birine henüz işbaşı yapma çağrısı gelmedi

Mem-Der...

(Baştarafı 1. sayfada)

"İktidar olanlar yükselen haklı memur taleplerini bastırmak ve sindirmek için sokaktaki provakasyon eylemlerini, anarşiyi göstererek özgürlükleri budamak yolunu seçmiştir. Bu amaçla dernekler yasasına demokrasiyle bağdaşmayan Anayasamıza aykırı hükümler getirmiştir.

"Acilen, meclisler çalışmaya başlayanadek bakanların yetkisinde olan yan ödemeler kararnamesinin günün koşullarına göre çıkartılmasını istiyoruz.

"Partizanca kıyım, sürgün ve kıyımlarına son verilmeli ve faşist odaklaşma terörleri açığa çıkarılmalıdır."

MEM—DER ANKARA ŞUBE KONGRESİ YAPILDI

Memurlar Derneği Ankara Şube Kongresi yapıldı. Kongrede açış konuşmasını yapan Başkan Ercan Enç, iktidarın partizanca tutumlarına karşı çıktı ve milli beraberliğimize zarar veren bu tutumlardan vazgeçilmesini istedi.

Yapılan seçim sonucunda Şube Başkanlığına Abdurrahman Güzelgün sekreterliğe Yıldız Akdemir, saymanlığa Hüseyin Yıldız, üyeliklere de Orhan San ve Sadık Akboğa seçildi.

Komandolar...

(Baştarafı 1. sayfada)

önünü kestiler, karnını ve belini tekmelediler. İki elini karnına siper ederek çocuğunu korumaya çalışan öğretmenin yeni aldığı maaşını ve çeşitli eşyalarını çalan MHP'li komandolar kaçtılar. Aldığı darbeler üzerine bebeğinin sağlığından endişe eden Yaşar Koç adlı hamile öğretmen Adli Tıbba ve karakola başvurdu

ANKARA'DA BİR KİŞİ ÖLDÜRÜLDÜ

Ankara'nın Siteler semtinde Mehmet Canoğlu adlı bir kişi kimlikleri belirlenemeyen saldırganların açtığı ateş sonucu öldürüldü. Yetkililer saldırganların aranmasına başlandığını bildirdiler.

KARS'TA BİR ATÖLYE SAHİBİ ÖLDÜRÜLDÜ

Kars'ın Gölyeri Sanayi Çarşısında Yılmaz Berber adlı bir atölye sahibine ateş açan saldırganlar AP Kars il örgütü kurucularından Hasan Berber'in oğlu olan bu şahsı öldürdüler. Yılmaz Berber'in cenazesi Rize'de toprağa veriliyor.

ALİ DİNÇER ZABITA MEMURUNUN FAŞİSTLERCE ÖLDÜRÜLDÜĞÜNÜ AÇIKLADI

Ankara Belediye Başkanı Ali Dinçer, zabıta memuru Müslim Ballıktaş'ın öldürülmesi nedeniyle verdiği demeçte "Ölen öldüğü ile kalmayacaktır. Bu katillere karşı Ankara Belediyesi çalışanları ve tüm Ankara halkı gereken yanıtı verecektir" dedi. Başkent halkına hizmet etmekten başka hiç bir suçu bulunmayan Müslim Ballıktaş'ın faşist katillerce öldürüldüğünü açıklayan Belediye Başkanı Dinçer, zabıta memurunun çocuğunun da öldürüldüğünü, Belediye çalışanlarının bu saldırılardan yılmayacağını, halka hizmet için çalışanların ve halkın susmayacağını, susturulamayacağını belirtti.

Apocular...

(Baştarafı 1. sayfada)

failleri bulunamadı.

MİSİLLEMELER BİRBİRİNİ KOVALIYOR

Apocular 3 Nisan günü Nizip'te Halkın Kurtuluşu taraftarı olduğu belirtilen İsmail Sevdiger adlı bir genci öldürdüler. Yine komandoların Eğitim Enstitüsündeki katliamını bahane eden Apocular aynı gün Karşıyaka Mahallesinde tarafsız iki öğrenciye ateş açıp ağır yaraladılar. Yaralı öğrencilerden biri kaldırıldığı Adana Devlet Hastanesinde kurtarılamayarak öldü. 4 Nisan günü de AP İl ve Merkez ilçe binası bombalandı. Aynı gün bir polis otosuyla, fotoğrafçı dükkanına patlayıcı atıldı. Aynı akşam Valiliğin de bulunduğu Emniyet binasına bomba atıldı. Camlar yerle bir oldu. Telefonlarda arıza meydana geldi.

GEBE KADIN BEBESİYLE BİRLİKTE CAN VERDİ

Apocuların 2 Nisan günü Nizip'te işlediği cinayete karşılık misillemeye girişen Halkın Kurtuluşçuları, Apocuların üzerine ateş açtı. Sıkılan kurşunlar düğün salolundan çıkan Ayşe Kılıç adlı bir kadına isabet etti. Gebe kadın karnındaki bebesiyle birlikte can verdi. Yine 13 Nisan günü MHP Araban İlçe yöneticisi uğradığı silahlı saldırı sonucu ağır yaralandı.

15 Nisan günü ise Hasırcılar Çarşısında bir kuyumcu soyuldu. Soygun sırasında polisle çatışmaya giren soygunculardan Yaşar Enliçay yaralandı, polis memuru Ali Doğan öldü. Soyguncular yaralı arkadaşlarını kaçırırken yolda öldürüp Hacıbaba Mahallesinde bir eve bıraktılar. Ölünün atıldığı ev güvenlik kuvvetleri tarafından kuşatılıp arama yapıldı. Yapılan aramada 4 adet uzun menzilli silah ile 4 el bombası bulundu. Olayla ilgili olduğu bildirilen Cuma Özarslan, Ülker Yıldızoğlu, Sevdan Enliçay ve Ökkeş Enliçay yakalanarak gözaltına alındı. Kebapçı olduğu bildirilen Cuma Özarslan Valilik konağının bodrumunda gördüğü işkence sonucu hastaneye kaldırıldı, ancak kurtarılamıyarak 26 Nisan günü öldü.

APOCULAR ÇOCUKLARIN DAVULLARINI BİLE PARÇALADILAR

Apocular 23 Nisan Bayramı hazırlıkları yapılırken İsmetpaşa Lisesinde öğrencilerin elindeki trampet ve davulları parçaladılar. 23 Nisan'ın Kürdistan'ın ilhak yıldönümü olduğunu ileri süren Apocular 20 Nisan günü de çeşitli mahallelerde esnafa baskı yaparak dükkanların kapatılmasını zorladılar. Apocular yine Nizip İlçesinde bir fırını tarayarak iki kardeşi ağır şekilde yaraladılar. Fırını tarayanlardan olduğu belirtilen Mehmet Ali Yılmaz adlı Apocu ise serbest dolaşıyor.

Apocular 21 Nisan günü de garajlar civarında oto tamirciliği yapan Cuma Şahin adlı bir şahsı öldürdüler. Öldürülen şahsın MHP eski il yöneticisi olduğu öğrenildi. Aynı akşam Yukarıbayır Mahallesinde bildiri dağıtan bir gruba polis otomatik tüfekle ateş açtı. Olayda ölen ya da yaralanan olmadı.

Öldürme olayları hızlanırken Apocular görevinden dönen Hasan Hüseyin Oral adlı polis memurunu Girne Mahallesinde evinin önünde kurşun yağmuruna tutarak öldürdüler. Öldürülen polisin tarafsız olduğu belirtildi. Aynı günün akşamı Mahmut Çapan adlı CHP eğilimli bir bakkal öldürüldü. Yine aynı gece sabaha karşı Köy-Koop eski Başkanı Hüseyin Göçmen, MHP'li komandolarca ağzına kurşun sıkılarak öldürüldü. Her iki cinayeti de motorsikletli iki kişinin işlediği saptandı.

Apocular 25 Nisan günü Nizip Caddesi üzerinde gösteri yapıp lastik yaktılar. Siverek olaylarını bahane eden grup orada bulunan özel bir otomobili de devirip yakmak istedi. Yine Nizip İmam Hatip Lisesi Müdürü Nabi Hartavi iki silahlı saldırgan tarafından ağır şekilde yaralandı.

Apocular ve MHP'li komandoların Gaziantep'te giderek artan cinayetleri yurttaşları tedirgin ediyor. Yurttaşlar cinayet örgütlerinin elebaşılarının yakalanmasını ve cezalandırılmasını istiyorlar.

AP Üsküdar...

(Baştarafı 1. sayfada)

Mustafa Iliksiz

Liman İşletmesi Tahakkuk Servisi arşivinde halen görev yapmaktadır. Daire Amir yardımcılığına atanmasında fayda vardır.

Aziz Iliksiz

Liman İşletmesi Personel Servisinde Tahakkuk memuru olarak görev yapmaktadır. Aynı yerde baş memur olması lazımdır.

Emniyet Teşkilatı:

Necati Altıntaş

Başkomiser, Gayrettepe Toplum Polis Müdürlüğü Kalem Amiri, Emniyet Amiri terfisi gelmiş, İçişleri Bakanlığında 84 kişi ile birlikte onay beklemektedir. Çok koyu bir AP-li olup Kadıköy Yeşilsaray'da komünistlere yapılan baskın sırasında ağır yaralanarak tedavi için genel başkanımız tarafından Londra'ya gönderilen ve orada omuriliği kesilen, göğüsten aşağısı felç olan Komiser Kemal Tütüncü'nün bacanağıdır. 2 yıldır kızağa alınan Necati Altıntaş'ın Emniyet Amirliğinin acilen tasdiki ile İstanbul'da görev verilmesinde büyük faydalı olur.

Veysel Gamsız

Emniyet 5. Şube Deniz ekibinden makinist polis olarak görev yapmakta iken Şubat 1979'da 900.000 tabanca mermisi yakalatmış olan mermi ve silah kaçakçılarına karşı cesaretle mücadele veren, doğuştan AP'li olan, Ecevit hükümeti döneminde bu görevinden alınarak santral memurluğuna atanmıştır. Bu haksızlıklar karşısında 3 aydan beri açıkta bulunan Veysel Gamsız'ın aynı şubede kaçakçılıkla alakalı amirlik görevinin verilmesi hakkı olup devletimiz ve partimiz açısından yararlıdır.

Fiskobirlik İstanbul Satış Bölge Müdürlüğü:

Abdurrahim Boz

İTİA mezunu olup, İstanbul Şubesinde ihracat ithalat ve muhasebe konularında tecrübe kazanarak İstanbul Şube Müdürlüğünde görev yapmaktadır. Partimizin faal üyelerinden olup, Fiskobirlik İstanbul Şube Müdürlüğünde Muhasebe Şefliğinde veya şef muavinliğine getirilmesinde yarar vardır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu:

Hikmet Ersoy

Halen Saraylar Ayniyat Saymanı olup, yıllardan beri partimize büyük hizmetleri geçen Hikmet Ersoy'un İstanbul İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğüne atanmasında partimiz açısından yarar vardır.

İlçemiz hudutları dahilinde bulunan fabrika ve diğer işyerlerini kapsaması alacak şekilde İş ve İşçi Bulma Kurumu Üsküdar Şubesinin açılması partimiz yönünden çok büyük yararları olacağı kanaatindeyiz.

İstanbul Kömür Satış ve Tevzii Müessesesi Müdürlüğü:

Nail Çetin Çubukçu

Kömür Satış Depoları Grup Amir Yardımcılığı görevinde iken CHP hükümeti döneminde Konya Kömür Satış ve Tevzii Müdürlüğüne tayin edilen ve geçici olarak da halen İst. Kömür Satış ve Tevzii Müd. Raportörü olarak görevli bulunan N. Çetin Çubukçu'nun İst. Kömür Satış ve Tevzii Müessesesinin Depolar Müdür Muavinliğine atanması faydalıdır.

Yarın: AP Üsküdar İlçesinin atama listesini yayınlamaya devam edeceğiz

Elektrik kısıntısı Tekel' de işveren ve sendika arasında anlaşmazlığa yol açtı

İZMİR (ÖZEL)

ELEKTRİK kısıntıları Tekel'in İzmir'deki Tütün İşletme ve Bakım Atölyelerinde huzursuzluğa yol açıyor.

Enerji kısıntısını gerekçe olarak gösteren Tekel işvereni çalışma saatlerinin değiştirilmesini istiyor. Çalışma saatlerinin sabah 10.30 ile akşam 20.00 arasında olmasını isteyen işverenle işçilerin bağlı bulunduğu Tek Gıda-İş Sendikasının 2 nolu şubesi arasında uyuşmazlık çıktı. İşverenin teklifine karşı sendikanın çalışma saatlerinin öğle 12.00 ile akşam 19.00 arasında olmasını önermesi üzerine uyuşmazlık tutanağı düzenlendi.

Bu arada bir hafta önce çalışmaya başlayan on bine yakın mevsimlik Tekel işçisi gelişmeleri endişe ile izliyor. Daha önce birçok konuda olduğu gibi bu konuda da sendika yetkililerinin işçilere hiç bir açıklamada bulunmaması işçiler arasında huzursuzluğa yol açıyor.

Gaziantep...

(Baştarafı 1. sayfada)

kız daha sonra serbest bırakıldı.

ÇOCUK HASTANESİNİN MÜDÜRÜ DE MHP'Lİ

MC hükümetinin Sağlık Bakanı Cengiz Gökçek'in hastaneye Müdür olarak atadığı Osman Şahin de hâlâ işbaşında. Halen Gaziantep Eğitim Enstitüsünde okuyan müdür çeşitli cinayet olaylarına karışmış komandoları hastanede barındırıyor. Görevli olduğu halde gündüzleri görünmeyen MHP'li Müdür Osman Şahin, Faik Altıner, Mehmet Hoşgören, Ahmet Kantar ile soyadları tespit edilemeyen Adnan, İbrahim ve Şıho isimli komandolar geceyarısı hastaneye geliyor ve yemekhaneyi atış poligonu olarak kullanıyorlar. Komandolar gizlice içeri soktukları silahları da burada temizliyorlar.

KONUŞMALARDA SOYGUNLARDAN BAHSEDİYORLAR

Bu arada MHP'li komandoların aralarında yaptıkları konuşmalarda, 18 Mart 1979 günü Gaziler Caddesindeki bir kuyumcu soygunundaki 8 milyonun çalınmasını ve bir banka şubesinin soyulmasını da üstleniyorlar.

GECELERİ KURT GİBİ ULUYORLAR

Her ay hastane personelinden haraç toplayan komandolar geceleri marş söylüyor, bazen de kurt gibi uluyorlar. Bu arada komandolardan Faik Altıner'in 2 Nisanda meydana gelen Eğitim Enstitüsü olayından sonra eli yaralı olarak hastaneye döndüğü görüldü. Komando, yaranın sarılmasından sonra bir süre ortadan kayboldu. Faik Altıner olay üzerine kendisinden ayrılmak isteyen nişanlısını da silahla tehdit etti.

Köy Enstitüleri...

(Baştarafı 1. sayfada)

Son konuşmacı Hamza İnanç "Bizleri buraya getiren, enstitülerin yaşadığı gerçeğidir" dedi. Daha sonra Ladik 76 adlı televizyon dizisini anlatan İnanç, 1948'de Köy Enstitünün olduğu dönemdeki Ladik ile 1976 yılında gördüğü Ladik arasındaki farkları belirtti. Bu yöredeki köylerin 1948'in de gerisinde yoksullaşma ve bağnazlığa düştüğünü, bunun üretimden kopma sonucu meydana geldiğini anlattı. Hamza İnanç bu olaydan hareketle uygulanabilir bir eğitim yoluna gidilmesi ve köye inilmesi gerektiği üzerinde durdu.

"Köyün Eğitim Sorunları" konulu panelde daha sonra tartışmalara ve sorulara geçildi. Bir soru üzerine konuşmacılar Köy Enstitülerinin bir sistem olarak, alt yapısı, işleyişi ve eğitimi ile incelenerek ortaya bir öneri getirilmesi gerektiğini belirttiler. Boğaziçi Üniversitesi Köy-Koop Kulübü tarafından düzenlenen panele SBF Dekanı Cevat Geray DGBF ve Öğretmen Dünyası dergisi birer mesaj gönderdiler.

Devrimci...

(Baştarafı 1. sayfada)

durmuştu.

Gani Bozarslan'ın şiirleri ölümünden sonra "Parti Günışığı Nardalı" adı altında Aydınlık Yayınlarında basıldı. En verimli çağında aramızdan ayrılan Gani Bozarslan, ardında mücadele sürdükçe yaşayacak güçlü şiirler ve genç sanatçılar için büyük bir esin kaynağı bıraktı.

19 kişi...

(Baştarafı 3. sayfada)

namamasından kaynaklandığını söyledi.

Haklarında "vur emri" çıkartılan ve teslim ol çağrısında bulunulan 19 sanık ve hükümlünün isimleri şöyle: Aydın Telli, Muharrem Kurt, Hasan Kaplan, Şükrü İnce, Mustafa Karakuş, Mehmet Ali Ağca, Ahmet Uyar, Mahmut Aras, Halil Fil, Cesim Aydın, İdris Aydın, Seyit Ahmet Tahmazoğlu, Adem Budak, Seyithan Budak, Niyazi Doğan, Beytaz Timur, Hasan Taşdemir, Mehmet Şirin Yona, Avni Salbaş.

Afganistan'da...

(Baştarafı 3. sayfada)

dürülmesinden sonra patlak verdiği bildiriliyor.

Afgan mültecilerinin verdikleri bilgilere göre Karmel'in ikinci yardımcısı ve Planlama Bakanı Ali Kişmand'ın, Sovyet askerlerinin çekilmesi için tarih saptanması konusunda ısrar ettiği, Devlet Başkanı Yardımcısı ve gizli servisin başkanı Ali Serveri ile aralarının iyice açıldığı belirtiliyor.

TİKP'nin seçmenlere çağrısı

Seçmen kütüklerine yazım süresi 20 Mayısa kadar uzatıldı

Yurttaşlar,

Muhtarlık bölgesi seçmen listeleri bütün köy ve mahalle muhtarlıklarında askıya çıkarılmış bulunuyor. Bu listelere yazılma süresi 20 Mayıs 1980 tarihine kadar uzatılmıştır. 21 yaşını dolduran her vatandaş seçmendir. Ancak askı listelerinde yazılı olmayanlar oy kullanamayacaklardır.

Önümüzdeki seçimlere senin öz partin TİKP de katılacaktır. Bu sebeple oy kullanmamız her zamankinden daha büyük önem taşıyor. Seçmen listelerinde yazılı olup olmadığımızı inceleyelim. Listelerde adımız yoksa gerekli itirazı yaparak yazılalım. İtirazlar 20 Mayıs 1980 tarihine kadar ilçe adliyelerinde çalışan İlçe Seçim Kurulu Başkanlarına, başkan yoksa nöbetçi savcıya yapılacaktır.

İtiraz dilekçemize adımızı, soyadımızı, açık adresimizi yazmayı ve nüfus cüzdanı sureti ile ikametgah belgesi eklemeyi unutmayalım.

Seçmen listelerinde akrabalarımızın, yakınlarımızın, tanıdıklarımızın ve yurttaşlarımızın isimlerine de bakalım. Yazılı olmayanların itiraz etmelerine yardımcı olalım.

TİKP'nin bütün il ve ilçe örgütlerinde seçmen listeleri ile ilgili görevliler bulunmaktadır. Karşılaştığınız her güçlükte örgütlerimiz yardımınıza koşmaya hazırdır.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu

Dilekçe örneği

.... İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına,
(İlçenin adı)

Özü: Muhtarlık bölgesi askı listesine itirazımdır.

İlçemize bağlı ....Mahallesi............Sokak .... nolu, evde ikamet etmekteyim. Muhtarlık bölgesi askı listesinde seçmen olarak adım yazılı değildir. Bu nedenle muhtarlık bölgesi askı listesine itiraz ediyorum. Gereğinin yapılmasını dilerim.

Saygılarımla
İsim
İmza

Adres:

Ekleri:
1 - Nüfus cüzdanı sureti
2 - İkametgah belgesi

ANMA

Partimizin değerli üyesi Devrimci şair arkadaşımız

Gani Bozarslan'ı

Ölümünün 2. yıldönümünde anıyoruz.

TİKP Başkanlık Kurulu

BAŞSAĞLIĞI

Devrimci meslektaşımız

Müslüm Ballıktaş

ve oğlu

Pehlivan Ballıktaş

Faşist katiller tarafından katledildiler

Anısı mücadelemize ışık tutacak
Her gün batışından doğup
Her nefeste çoğalan
Her adım başı kükreyen
Bir ordunun eri

Zabıta arkadaşları

BAŞSAĞLIĞI

Arkadaşımız, devrimci zabıta memuru

Müslüm Ballıktaş

1946-1980

oğlu

Pehlivan Ballıktaş

1971-1980

10.5.1980 günü faşist katiller tarafından katledildiler.
Ailesine, zabıta arkadaşlarına ve halkımıza başsağlığı dileriz

Türkiye İşçi Köylü Partisi Ankara İl başkanlığı

ADRES DEĞİŞİKLİĞİ

Adana büromuzun adresi değişmiştir. Büromuzun yeni adresi şöyledir:
Kızılay Cad. 134. sokak
No: 23, Kat: 3
Tel: 10342
ADANA

BAŞSAĞLIĞI

6 Mayıs günü Haydarpaşa Yüksek Teknik Öğretmen Okulu öğrencisi

Serap Şimşek'in

kurşunlanarak öldürülmesini kınar, ailesine ve eğitim camiamıza başsağlığı dileriz.

İstanbul Tıp Fakültesinden 42 öğrenci

KONGRE İLANI

Gemi Yapı Teknik ve Meslek Liseleri Mezun ve Mensupları Derneğinin ilk toplantısında çoğunluk sağlanamadığından Genel Kurul 17.05.1980 Cumartesi günü ilk gündem üzerinden yapılacaktır.

Yer: Camialtı Tersanesi Yemekhanesi Kasımpaşa
Saat: 10.00

TALİ HASILAT VE HURDA MALZEMELER SATIŞI

1— Müessesemizde mevcut telef, üstüpü, hatalı ve parça bezler ile muhtelif hurda malzemeler 21 Mayıs 1980 Çarşamba günü saat 13.30'da pazarlık suretiyle satılacaktır.

2— Mezkur emtiayı görmek, şartnamesini tetkik etmek ve mütemmim bilgi almak üzere Müessesemiz Ticaret Müdürlüğüne müracaat edilmesi rica olunur.

SÜMERBANK BAKIRKÖY PAMUKLU SANAYİİ MÜESSESESİ
(Basın: 13639 - 507)

İSTANBUL - YAKACIK BELEDİYE BAŞKANLIĞINDAN

Belediyemiz Çarşı meydanında yapılacak olan 2. Halk pazarı İnşaatının yapım işi 2490 sayılı kanun hükümlerine göre kapalı Zarf usulü ile eksiltmeye çıkarılmıştır.

1— Keşif bedeli 7.227.847.66 TL. Muvakkat teminatı 216.835.43 TL.dır.

2— Şartnamede belirtilen hususlar yerine getirilecektir.

3— Müteahhitlik karnesi C sınıfı olacaktır.

4— İhalesi 2/6/1980 Pazartesi günü Saat 15.00'de Belediye encümeninde yapılacaktır.

5— İhale Dosyası Belediye Fen İşlerinde görülebilir.

6 - Enaz keşif bedeli kadar İş yaptığını belirten Resmi belge.

7— İhale tarihinden enaz Üç gün önce Belediyemizden iştirak belgesi alması gereklidir.

8 - 2490 Sayılı Kanuna göre hazırlanan teklif Mektuplarının İhale Saatinden bir Saat evvel Komisyon Başkanlığına teslimi, Posta vaki gecikmelerinin kabul edilemeyeceği İlan olunur.

(Basın: 14563 - 509)

HALK MÜZİĞİMİZ ÜZERİNE SORUŞTURMA 2

Aşık Mahzuni Şerif

"Halk müziği bir gün TRT tekelinden kurtulacaktır"

Sorular

1) Bugünün ve geleceğin devrimci müziğini yaratma çabalarında, bağlamanın ve diğer halk çalgılarının rolü sizce ne olabilir?

2) Bağlamadaki çok seslilik olanağını nasıl görüyorsunuz? Bağlamada çok sesliliğe ulaşılamayacağı şeklindeki görüşleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

3) Elektrosaz, halk müziğine ne yönde etki yapıyor sizce?

4) Bazı halk sanatçılarımız, bilinen türküleri değişik yorumlarla söylüyorlar. Bunu nasıl karşılıyorsunuz?

5) Radyo ve televizyonumuzdaki halk müziği ürünleri sizce hangi düzeyde?

6) Halk müziğimizin durumu ve geleceği konusunda başka eklemek istediğiniz var mı?

1) Aslında, enstruman niteliğini taşıyan her çalgı, sanatçının görüş ve duyuşlarıyla akort edilir.

Şayet sanatçı düşündüklerini bulunduğu sınıf adına sergilemek istiyorsa, çalgılar dizisinde olan her alet yarınlar için ötebilir. Bu bir cura, bağlama, zurna da olsa, Batı klasiğindeki trombon, saksafon veya flüt de olsa. Yani kısacası, enstrüman failine oranlıdır bütün çalgılar. Ancak Türkiye ulusu için bağlamanın özelliğini vurgulamadan geçemem.

Bağlama genellikle, ağıtlarımızı ve koçaklamalarımızı içeren bir ötküdür. Bunun yanı sıra her ne kadar Ortadoğu'da bir ulusun folklorunu simgelese de kaynağında, savaşımcıların tutkularını yansıtır. Ve tarih sürekli şekilde bağlamayı itici ve kışkırtıcı bir duygu aleti olarak kaydetmiştir.

2) Bağlamada çok veya az ses diye bir şey yoktur. Aslından da anlaşıldığı gibi bağlamanın sapına bağlanmış mahdut perdeler ya da pratik anlamda munzam olmayan bir sürü perdeler vardır. En fazla dokuz tel olan bağlamada boş tellere vurulduğu halde bile bir doğal müzik armonisiyle karşılaşırız. Bunun yirmi dörde yakın perdelerine değişik parmaklarla basıldığı zaman, bu teller harmanında daha da kaygınlaşmış ve çoğalmış sesler buluruz. Bunun tam tersine sadece iki teliyle bir İspanyol gitarını kucaklayabilirsiniz. Şayet bağlamada çok seslilik diye bir şeye ulaşılmaz zannediliyorsa, bunu dokuz telli bir bağlamanın elektro edilmiş şekliyle deneyin, cevap size hazır olacaktır.

3) Elektrosazın en büyük ehemmiyeti, büyük topluluklarda, yani halk konserlerinde ozanın veya okuyucunun, teknik cihazlarındaki yüksek tonlu sesine eşlik edebilmesi, bir de gırtlak sesi uyumsuzluğundaki boşluğu doldurabilmesidir. Ve bu yapıldığı ile de kitlelere verilmek istenen mesajı daha tutarlı biçimde müzikal yönde kolaylaştırmasıdır.

4) İşte bu çok mühim bir noktadır. Bakın yasalar, maddeler ve buna muvazi bütün isimler değişebilir. Evrime inanmış olduğunu kabul eden biz insanlar, yani uranyum çağının kafasını taşıyan biz ademler, şu değişir de bu asla değişemez diye bir girdaba giremeyiz. Bu doğrudur. İlla velakin halk türkülerinin değiştirilmesi ancak halkın onayıyla olur.

Şayet bunu bir ozan yapmış ise, ancak ozanın yargısıyla değişir bu... Ya da halktan biri yapıp (faili meçhul) niteliğine girmişse bu doğrudan doğruya halkın bizzat kendisinindir, ki, mirasyedilerin buna kendi sanat veya cep çıkarları için, ne vicdanen ne de hukuken hakkı yoktur. Ama bunu soracak arayacak devlet nerede çok şükür.

Aklıma gelmişken söyleyeyim. Örneğin: Bir Dadaloğlu, bir Pir Sultan, bir Ali İzzet, bir İhsani gibi halk değerlerinin sözlerini alıp [illegible] kendilerinin eseriymiş gibi, değiştirerek, adına da yenilik, yenilenmek diyen zatlar için diye çeğim hiç bir şey yoktur. Zaten buna hakkım da yoktur. Bunun en büyük yargısı onları dinleyen yüce işçi kitlesine düşer.

Ayrıca şunu da belirteyim. Şayet bu kitleye düşmese de onları dinleyen aydın azınlık veya burjuvazi dediğimiz zevkperestlere düşer.

5) Radyo ve televizyondaki halk müziği, TRT'deki idareci ve yapımcıların kafasının içindeki akılları düzeyindedir. Onlar nasıl isterlerse halkın müziği o şekilde halka sunulur. Size bir örnek vereyim. Sizler radyomuzda (Yurttan Sesler) diye bir bölüme şahitsiniz. Ve senelerdir bu Yurttan Seslerin bir başbuğu vardır: Nida Tüfekçi. Türkiye Cumhuriyeti'nin radyodaki halk müziği topluluğu, ozanlar ve mahalli sanatçılar hala bu kişiye bağlıdır.

Yirmi veya otuz seneye tecavüz eden bu zamanda, milyonluk bir yurtta ben bu yurdun sesi bu kırk veya elli zattır. Yayın; Yurttan veya dışında bizim temsilcimiz tek tek isimlerini bildiğim benim bir nevi meslektaşlarım ve arkadaşlarımdır.

Edirne'den Ardahan'a uzanan bu topraklarda binleri, hatta onbinleri bulan cevherlerimiz vardır. İşte asıl yurdun sesi bu yiğitlerdir. Ben, sanatın ve sanatçının düşmanı değilim, her sanatçıya şüphesiz ki aynı saygım vardır. Fakat bu insanlar hiç bir zaman bir yurdun tabusu ve demirbaşı olamaz.

Acı bir örnek daha vermek zorundayım. 1965 senesinde TRT'de Sayın Kasaroğlu'nun emrinde çalışıyordum. İç Haberler Servisinde ufacık bir memurdum. 350 lira gibi bir maaşla geçinip giderken, 15 plağımı yapmıştım. Bugün dünya rekoru bende olduğu halde, yani 453 kırkbeşlik, 13 uzunçalar "long-play"imle ve Türkiye radyolarında çalınan elliye yakın eserimle dahi, bir gün radyo televizyon kapısı görmedim.

Bunları zaten göreyim diye de yazmıyorum. Sadece Türk halk müziğinin [illegible] Nida Tüfekçi ve [illegible] koştukları [illegible] de olduğunu [illegible]m.

6) Halk müziği, bir gün tekelden kurtulacaktır. Radyo, televizyon ve benzeri organlar, tü[illegible] Yansız, [illegible] ki günün birinde halkın bağrına basılacaktır. Ve biz de halkın sanatçıları ve ozanları olarak o radyoda, o televizyonda şerefle çalışacağız. Karamsar filan değilim. Yeni nesiller bunun böyle olduğunu demokrat ve hür düşünceleriyle ispat edeceklerdir. Teşekkür ederim.

MAHZUNİ ŞERİF

STEREO

Tanınmış halk ozanı Aşık Mahzuni Şerif

Cemalettin Göbelez

Atatürk Eğ. Ens. Müzik Öğr.

1) Halkın devrimci duygu ve düşüncelerinin anlatılması olaylara ışık tutulması ve halkın biliçlendirilmesi için yapılan müziğe "devrimci müzik" adını verebiliriz.

Bu amaçlarla yapılan müziklerde bağlama ve diğer halk çalgılarının kullanılmasını çok olumlu karşılıyorum. Halk ozanları halkla en kolay ilişki kurmada, onların dili, gözü, kulağı ve yüreği olmada, başarı sağlamışlardır. Çünkü onlar, halkın dilini dilinden ve halkın çalgılarını elinden bırakmamışlardır.

Bu nedenlerle halk çalgıları, halkla ilişki kurmada, onların devrimci duygu ve düşüncelerini anlatmada, geçmişte bu işlevini sürdüregelmişse bugün de, yarın da çağın ve toplumun isteklerine uygun bir müzik anlayışı içerisinde bu görevi üstlenecektir kanısındayım.

2) Tek sesli olarak bugünkü duruma gelmiş olan halk müziğimizin, ezgi yapısında komalı (Latince renkli) diye adlandırılan ses aralıkları bulunmaktadır. Buna uygun olarak da halk müziğimizin yorumlanmasında kullanılan bağlamada ve ailesinde (cura, divan, meydan, vb...) komalı perdeler vardır.

Diğer yandan ezgi ve ritm yönünden zengin olan müziğimizin evrensel boyutlar kazanması ve çağdaşlaşması için de çok seslenmesi gereğine inanıyorum. Gerek halk müziği yapıtlarını, yeni düzenlemelerle çok sesli olarak yorumlarken, gerekse halk müziğinden yararlanılarak yaratılan yeni yapıtlarda, komalı seslerin kaldırılarak, müziklerini çok sesli duruma getiren ulusların kullandığı yedirme (tempere) sistemine geçilmesi zorunluluğu vardır.

Bağlama ve ailesi, kendi aralarında standartlaştırılırsa çok seslenmeye engel olmadığı gibi;

a) Aslına uygun tek sesli halk müziğimizin,

b) Yedirme (tempere) sistemi ile yapılan diğer ulusların tek ve çok sesli yapıtlarının,

c) Yedirme sistemine göre halk müziğinden yola çıkılarak yaratılan yeni düzenlemede ve yapıtların yorumlanmasında kullanılabilir.

3) Elektrosaz, bugünkü kullanılış biçimiyle metalik ve gürültülü bir müzik yapılan çalgı görünümündedir. Nasıl İspanyol halk çalgısı olan gitar, kendi özelliği dışında elektrogitar biçiminde kullanılarak yozlaştırılmışsa, halk müziğinin elektrosazla yorumlanması da aynı biçimde kötü etki yapmaktadır.

4) Halk müziğimiz, halk arasında birçok kişinin yaktığı ezgilerin gene halk arasında söylene söylene değişmesiyle bugünkü duruma gelmiştir. Ama aynı türkü bile değişik yörelerde değişik biçimlerde yorumlanmaktadır. Aynı olay karşısında değişik duyguların duyulması ve bu duyguların müzik yoluyla anlatılması anında değişik yorumlamalar olabilir.

Ancak bazı yorumcular belki de aldıkları eğitim sonucu türküleri abartarak yorumlamaktadırlar. Bunu doğru bulmuyorum. Zaten halk bu tür yorumlayanları benimsememektedir.

5) TRT'de son yıllarda halk müziğine ayrılan sürede artış ve sunuluş biçiminde belirli bir gelişme görülmektedir. Nida Tüfekçi, Mehmet Özbek vb. halk müziği sanatçılarının hazırladıkları programlar örnek olarak verilebilir.

Ancak bu programlar yeterli değil, kanımca. Halk müziği ürünlerini bugüne geldiği biçimde yorumlamanın yanı sıra, çağdaş bir anlayışla halk müziğinin özünü yitirmeden, yapılan düzenlemelere de yer vermeli, bunları özendirici, halkı daha da eğitici programlar yapılmalı, yarışmalar açılmalı, yeni yeteneklere olanak sağlanmalı diyorum.

6) Halk müziğimiz gerek biçim, gerekse öz bakımından zengindir. Tek sesli olmasına karşın, toplumun duygu ve düşüncelerini anlatmada yararlanılacak durumdadır.

Ancak halk müziğimizden yararlanılarak ulusal özelliklerimizi yitirmeksizin yeni biçimlere, yeni düzenlemelere ve yeni yapıtların yaratılmasına yönelmediğimiz sürece, çağdaş bir düzeye yükselemeyeceğimiz gibi müzikte evrenselleşemez, halk müziğimize sahip çıkamaz ve halk müziğimizin yozlaşmasını da engelleyemeyiz.

MEHMET SEYDA ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Geçmişle gelecek

Sabahattin Kudret AKSAL, kendi gençlik yıllarından yola çıkarak, genç bir yazarın geçmiş yazına (edebiyata) neden ilgi duymadığını açıklayarak girişiyor "Geçmişle Gelecek" adlı denemesine. Biri nesnel, öbürü öznel iki neden görüyor genç bir sanatçının yazını kendisiyle, çağdaşlarıyla başlatmasına. Öznel nedeni, kişinin yaratılışına, nesnel olanı toplumun eğitim koşullarına bağlıyor. Aksal'a göre, insan dünyaya iki kez doğuyor ya da dünyayı iki kez tanıyor ya çıkıyor: *"Bunlardan birincisi, yürümeye yeni başladığımızda tattığımız, kokladığımız gibi deneylerle fiziksel dünyayı tanımaya çıktığımız ilk yaşlarımız olsa gerek. İkincisiyse yirmi yaşımıza doğru bilimsel, sanatsal, siyasal, töresel, her türden değerler dünyasını tanımaya, sınava çekmeye başladığımız yıllardır. (..) Çocuk için odasıyla oyuncakları neyse, genç için de yakın çevresinin değer düzeni odur."*

Genç sanatçının oldukça bencil, yalnız kendine ve çağına yönelik bu tutumunu böylesine hoşgörülü bir açıdan ele alan Aksal, *"Toplumla özdeşleşmek, tarihle özdeşleşmektir. Gerçek tarih, olayların biçimsel öykülerinden çok insanın düşüncesiyle duygusunun sürecini belirleyen, sanatsal oluşumun ve düşüncenin tarihidir"* sonucuna varıyor. Özetle, sanatçının geçmiş yazın ve kültür birikimine duyacağı ilginin, onun ancak olgunluk çağına girmeye başlamasıyla gerçekleşebileceğini söylüyor. Aslında sadece "bugünü" yaşayan kişi bel'eksiz, anısız kişidir. Anısız insan olmaz; yazın, sanat, kültür de olmaz. İşte bu gerçeği vurguluyor Aksal. Ve bu ilk yazısının başlığı kitabının adı oluyor: "GEÇMİŞLE GELECEK"- Çağdaş Yayınları, 236 s. 25 lira.

Sabahattin Kudret Aksal'ı, sanırım kendisi anımsamayacaktır, ilk kez Beyazıt'taki "KÜLLÜK"te görmüştüm. Yıl ya 1938, ya 1939. Gelir, konuşmalara katılmaz, büyük-iri gözlerle, konuşmaları dinlerdi. Nazım Hikmet'le "1 + 1 = 1"i çıkaran Nail V. bir sandalyede bağdaş kurup nargile fokurdatırdı. Topluluğa renk katanlardan birisi de ressam Abidin Dino idi. Ben, Zonguldak'tan 15 günlüğüne izinli gelmiştim. Buğusu tepesinde tüten bir şairdim o yıllar.

Aksal'ın şiiri o günlerden bugünlere sürdü geldi. Bunun yanı sıra oyunlar, öyküler yazdı. Hepsinde başarılı oldu. Şimdi, "Geçmişle Gelecek"te birkaçı biraraya gelince, karşımızda gene başarılı bir denemeci var, bu kez. Yazılarında (şu "NEDİR?", bu "NEDİR?") sorusuna çok rastladım. "Nedir?" sorusuyla açıyor sorunları, kavramları Aksal. Ben de sorayım: Aksal'a göre sanat ve sanatçı nedir, eleştirmeci ve eleştiri nedir? Kitabının en güzel yazılarından biri olan "Eleştiri Üstüne"den aldığım parçalarla, bırakalım, kendi sorularını kendisi yanıtlasın:

"...sanatçı yaşamına ya da konusuna aşağıdan yukarı doğru bakar, öyle az bilir ki onu, o kadar öğrenmek ister ki! (..) Shakespeare Hamlet'i, Hamlet'i kurarak öğrenir. Goethe Faust'u yazarak Faust'u öğrenir. Bu iki yapıt yazıldığı sürece Hamlet bir okul Shakespeare öğrenci, Faust bir okul Goethe öğrencidir. O kadar zayıf, kuşkulu duymuş olmalıdırlar konularının, taslaklarının karşısında kendilerini, gene bir o kadar da tutkulu. (..) Sonsuz olanakların karşısındaki kişiyi (sanatçıyı) düşünün, ama bu sonsuz olanakların içinden bir tekini arıyor, onu gerçekleştirecek, çünkü en güzeli, en yetkini o, üstelik elinde bunu ölçecek hiç bir nesnel ölçü yok! Bir tek mihenk taşı var elinde, beğeni o da. Daha doğrusu kendi beğenisi, kişisel beğenisi. Açıklanamayan, tanımlanamayan bir nesne. Adına eleştiri usu, güzellik kavramı diyebileceğimiz, kişiden kişiye, ortamdan ortama, çağdan çağa değişen bir nesne. Ama o, gene de tek ölçü. Bu ölçüyle küçücük, varla yok arası ayrıntıları arayacak, ayıklayacak. En küçük bir ses ya da sessizlik, belli belirsiz bir renk ya da renksizlik, her şey ama her şey, aradığının o olduğunu ya da olmadığını düşündürtebilir. Bu durumdaki kişinin (sanatçının) korkusuyla tutkusunu neyle ölçebiliriz?

(...) Eleştirmenin dürtüsü, onu yola çıkaran ruhsal nedenler, sanatçının dürtüsüyle nedenleriyse ortamında dolaşıp kendisine yaşam yerine koyacağı yapıtların karşısında, tıpkı sanatçının kendi yaşamı karşısında gösterdiği davranışı benimsemeli, tutumunu giyinmelidir. Konusunun içinde o da okuldaki bir öğrenci gibi duymalıdır kendisini."

Eleştirmenin işlevi, Aksal'a göre, sanatçı gibi bir hiçlikten, bir karmaşıklıktan ve karanlıktan bir biçim, bir ses düzeni, bir yontu, bir yapıt oluşturmak değil; belki de, oluşturulanı tatmak, tanımak, yorumlamak, tartışmaktır. *"Eleştirmenin yaşamı olan bu ikinci doğa* (sanat dünyası, MS), *bir anlamda, geometrik bir biçimdir."* O yaratıcı değildir. *"Ama dikkat etmeli ki aralarında var olan bu ayırım, yaşamlarından, bir başka deyimle konularından başka bir şey değildir. (..) Eleştiride sanatçının geçtiği yoldan geçmemek, sanatçının duyduğu türden bir kuşku ve gene o türden bir tutku duymamak, 'Önce eleştiri vardı, sonra sanat.' diye düşünmek gibi geliyor bana. (..) Şöyle bir eleştirmen örneği düşünelim: Yapıtları tat almak için değil de salt vargılamak için eline almaktadır."* Böylesi eleştirmen *"Sanatın işaret memurudur. Bir matematikçi bile kesin konuşamaz bu tür eleştirmen kadar."*

Sanat da, sanatçı da bir okulsa bir eleştirmen için, adına güven duyulan eleştirmeci, bu okulu aşmış olandır, Aksal'ın gözünde. Ve konusunu sürekli tartışarak şu sonuca ulaşır: *"Sanatçı ve eleştirmen, yaratıcı eylem ve eleştiri usu, tarih boyunca, birbirlerini etkileyerek, durmadan değiştirerek ve yenileyerek, biraz da kuralsız bir alanda, karşılıklı bitmez tükenmez diyalogları içindedirler."*

"Tiyatro Üstüne" adlı denemesinde sorar ve yanıtlar: *"Nedir tiyatronun karşıtı? Bence şiirin karşıtı neyse tiyatronun karşıtı da odur. Anlatıdır, öyküdür bu da."* Bu uzun, ayrıntılı, güzel denemeyi de, Aksal tiyatroyu her şeyden önce bir yazı, söz metni olarak görmektedir, diye özetleyebilirim. Gerçekten, yardımcılarını (dekor - ışık - müzik) tek tek kaldırsanız tiyatroya pek bir şey olmaz da, yazılan metni ve "oyuncu"yu kaldırdınız mı, ortada tiyatro diye de bir şey kalmaz.

"Geçmişle Gelecek"te Aksal'ın Yahya Kemal, Ataç, Sait Faik, Cahit Sıtkı, Orhan Veli, Ziya Osman Saba, Celal Sılay ve Beyoğlu ile ilgili anıları, izlenimleri de yer alıyor. Kitap, seyrettiği oyunlar ve tiyatro üzerindeki görüşleri ile bitiyor.

Okudum. "Keşke bitmeseydi... Bir sanatçının, kendi sanat dünyasını, beğenisini başkalarına —topluca— açması ne güzel şey." dedim.

günün sanat olayları

GÖSTERİ

● İSTANBUL, Sinema-Televizyon Enstitüsünde, bugün 14.00'te LaurelHardy ikilisinin 1943 yapımı güldürüsü LOREL HARDY DANS HOCASI, 16.30'da Halit Refiğ'in 1964' te yaptığı ve köyden kente göç eden bir ailenin dramını anlattığı GURBET KUŞLARI gösterilecek.

● İSTANBUL, Tünel Kültür-Sanat Evinde, 18.30'da İstanbul Üniversitesi Filmcilik Merkezinin iki belgeseli sunuluyor. M.Ş.İpşiroğlu ve S.Eyüboğlu'nun SURNAME (DÜĞÜN KİTABI) adlı yapıtıyla Aziz Albek'in ÇİNİ adlı belgeseli.

● ANKARA, Ortadoğu Teknik Üniversitesi 2. Uluslararası Sanat ve Kültür Şenliği çerçevesinde, bugün 19.00'da Mimarlık anfisinde GALİLEO'NUN YAŞAMI adlı oyunun gösterisi, 20.30'da Yurtlar binasında slayt, film ve halk türkülerinden oluşan TÜRKİYE'Yİ TANITMA GECESİ izlenebilir.

● İSTANBUL Avusturya Kültür Ofisinde, 17.30'da Arthur Schnitzler'in PROFESÖR BERNHARDİ adlı yapıtından uyarlanan TV filmi gösterilecek. (Almanca, 140 dakika)

BALE

● ANKARA Devlet Opera ve Balesi, 20.30'da Boris Asafiev'in BAHÇESARAY ÇEŞMESİ adlı bale yapıtını sergileyecek.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

Haftadan seçmeler

13 Mayıs Salı

18.50 STÜDYO 1

İçeriği hâlâ bildirilmediği için bilgi veremiyoruz.

14 Mayıs Çarşamba

20.40 TATLI ÇARŞAMBA

Son anda bir değişiklik olmazsa Suna Ablanın evine nihayet bir görücü gelecek.

21.15 AVRUPA KUPA GALİPLERİ FİNALİ

Arsenal-Valencia karşılaşması naklen yayınlanacak.

15 Mayıs Perşembe

20.40 SAZ ESERLERİ

20.15 REGAİP KANDİLİ

Programda Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç Regaip kandilinin anlam ve önemini belirten bir konuşma yapacak.

21.00 MEVLİD

Asaf Demirbaş'ın hazırladığı bu programda İsmail İçer Kuranı Kerim okuyacak.

16 Mayıs Cuma

19.15 İNANÇ DÜNYASI

Programda Diyanet İşleri Başkanlığı Yayın Müdürü Mehmet Topkaya birlik ve beraberliğin önemi üzerinde duracak.

17 Mayıs Cumartesi

20.45 İŞTE CUMARTESİ

Uğur Dündar'ın Ramazan ayında yayınına ara verileceği 6 bölümlük programının ikinci bölümünü izleyeceğiz. Birbirinden ilginç röportajların yer aldığı programda yine aynı kadro ekrana gelecek.

18 Mayıs Pazar

22.25 HANGİSİ DOĞRU

İyi bir yarışma programı bulunamadığı için hatırlanıp 6 yıllık bir aradan sonra tekrar ekrana getirilen yarışma programının ikincisini izleyeceğiz. Göktay Alpman, Olcay Poyraz ve Üstün Savcı yine yarışmanın üç yalancısı.

Haftanın filmleri

13 Mayıs Salı

Günden Geceye

Yönetmenliğini Sidney Lumet'in yaptığı ve başlıca rollerini Katharine Hepburn, Ralph Richardson, Jason Robards, Dean Stockwell'in paylaştıkları film 1963 yapımı. Eugene O'Neill'in eserinden TV'ye uyarlanan film bir aile dramını anlatıyor.

Katharine Hapburn filmde morfinman bir anneyi oynuyor.

16 Mayıs Cuma

Vahşi Çiçek

Yine bir aile dramı. Ö. Lütfi Akad'ın sıradan bir filmini izleyeceğiz. Birbirini severek evlenen bir çiftin daha sonra anlaşamamaları ve dağılan bir ailenin çocuk üzerindeki etkisinin anlatıldığı filmde başrolleri Cüneyt Arkın ve Yıldız Kenter paylaşıyor.

18 Mayıs Pazar

Ağaç altında

Yönetmenliğini David Swith'in yaptığı ve başlıca rollerini Jack Lemmon, Carol Lynley, Dean Jones'un oynadığı film soğuk bir Amerikan komedisi.

"Ağaç Altında" Jack Lemmon'un sıradan bir filmi.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 8

"... ben önce eyleme geçer, sonra düşünürüm"

—Orada ikimizi yanyana görürlerse bizim için ne derler, hiç düşündün mü Hırtoğlan?

Sorumlu Pehlivan:

—Boşver, ben önce eyleme geçer, sonra düşünürüm... dedi. Eylem önde gider düşünce arkadan gelir. Zaten hep böyle değil midir? Aşkı örnek alalım. Önce kızı kandırırsın gebe bırakırsın, çocuğu sonra aldırırsın. Dedektifliğe bakalım. Önce herifi öldürürsün, kimi öldürdüğünü, neden öldürdüğünü sonra düşünürsün. Böyle yani, bu işler hep böyle be dostum!

—Doğrudur, haklısın.

Diyen Pat Chamters, odanın karışıklığına göz gezdirdikten sonra, gönül alıcı bir tavırla dostunun sırtını sıvazlayıp *"Ama biraz pasaklısın..."* diye eklemişti.

Hırtoğlan'sa buna karşı sesini çıkarmayıp, gülümsemekle yetinmişti.

—Hazır mısın, gidiyor muyuz?

—Hazırım gidelim. Yalnız oraya niçin gittiğimizi söylemeyecek misin?

—Bunu sana yolda anlatırım.

Arabaya binildi.

Hırtoğlan nam-ı diğer Cılk Kamber yanına tırnak makası bile almamış. Pat Chamters de onun gerekirse işi yumruklarıyla çözümleyeceğini anlamıştı. Yolda bu değerli dostu, koltukta kaykılarak gözlerini yumarak konuştu:

—Azizim Pat, kimi entipüften olaylarda gözünü dört açacaksın.

—Sus öğüt verme! dedi Chamters. Sen şu anda uykudasın.

—Sana öyle geliyor... diye sorumlu Pehlivan horlamaya başladı. Aldanmaktasın. 443'üncü caddeden geçiyoruz ve sağdaki mağazanın önünde zencilerle beyazların kapıştıklarını görüyorum.

—Gözleri kapalı ve horlarken bunları nasıl görebiliyorsun?

—Hah işte...Şunca zamandır sen bile ayırdına varamamışsın. Ben asıl uyurken ve horlarken düşünürüm, görürüm.

—Hayret!

—Özelliğim burada benim. Hoş, çoğu kimse benim gibidir, gözleri kapalı düşünür.

—Bak yahu sahi bu benim aklıma hiç gelmemişti!

—Gelsin dostum, gelsin. Çocuklar karakola geliyor, *"Bir apartmanın üçüncü katında üç kızı soymuşlar bıçaklıyorlar"* diyor, sen bunun üzerinde pek durmuyorsun.

—Durmadığımı ne biliyorsun?

—Dursaydın, Kabak Tadı Verdi Çetesi çoktan elinize geçmişti.

—Deme!

—Elbette. Harifler sana, daha doğrusu Federal Büro'ya şaşırtmaca vermiş, siz apatmana üşüşürken, onlar ötede rahat rahat işini yürütmüş.

—Hay senin aklın, hay benim aklım! İkimiz de aklımızla bin yaşayalım. Bu dediğin benim de zihnimi kurcalamadı değil, kurcaladı. Nitekim, çocukların tutuklanmasını isterken, heriflere karşı bir oyun oynamaktı niyetim. İçlerinde bir elebaşı vardı, yüzde yüz. O, öbür çocuklara üç kızın bıçaklandığını anlatarak bir masal uydurmuştu. Gerçekte böyle bir olay yoktu. Şimdi biz, bu masalı kimin uydurduğunu ortaya çıkarmaya uğraşıyoruz.

—Çocuklar ne diyorlar?

—Tüm korkmuş çocuklar gibi, sen gördün sen söyledin diyerek işi bir birlerinin üstüne atıyorlar.

—Tamam dostum, doğru yoldasın.

—Sağol,

—Sen de sağ olasın.

Pat Chamters direksiyondan ellerini çekti. Sorumlu Pehlivan'ın ellerine sarıldı ve onları içtenlikle sıktı. Araba o sırada 135 kilometre bir hız yapıyordu. Kent içi bu kaplumbağa gidişinde insan otomobili kaşıyla gözüyle bile yönetebilirdi.

Sorumlu Pehlivan:

—Suçu öbürlerine yüklemek için en çok çaba harcayan hangisiyse, ona bakacaksın! dedi.

—Bakmadığımızı kim söyledi?

—Ya da, bunun tam tersi; en çok susan, istifini bozmayan çocuk hangisi?

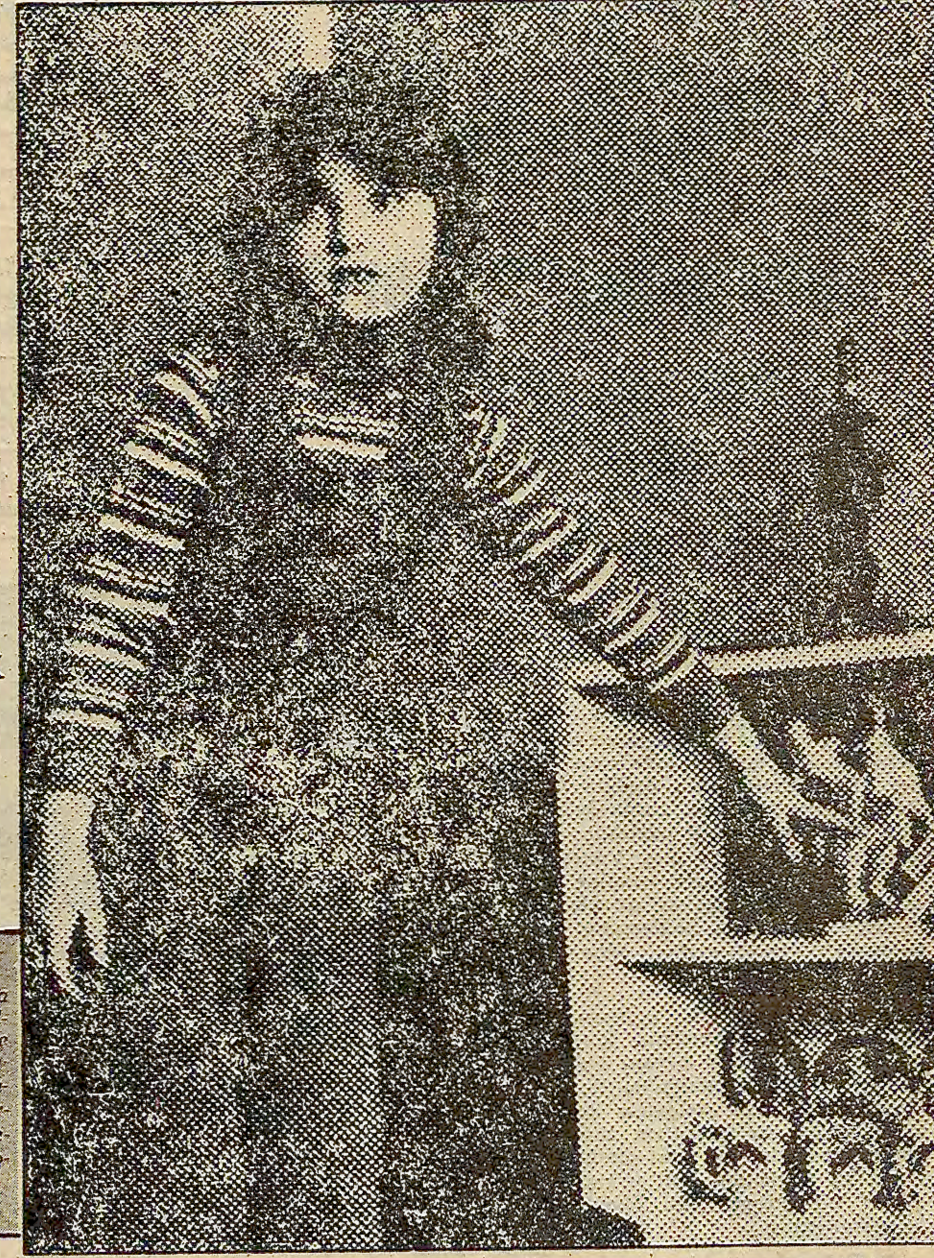
(DEVAM EDECEK)

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

BÜTÜN YÖNLERİYLE
12 MART
YAŞAYANLAR ANLATIYOR
3. BÖLÜM
—10—

● İlk gün Çayan evdeki bir kasayı farketmiş ve açtırmıştı. Kasada Fezzal Has'ın mücevherleri, Mete Has'ın hisse senetleri ve bir albüm vardı. İçinde Kadir Has'ın Demirel'le beraber çekilmiş bir fotoğrafı bulunan albümü almışlar, ötekilere el sürmemişlerdi.

● Ulaş, Mete Has'ın arabasını evden 400-500 metre uzağa bırakıyor. Bir kaç saat sonra polisler arabayı buluyorlar. Bu durumda büyük bir risk göze alınarak rehineler bırakılıyordu

Mete Has'ın kızı Berna Has, evde rehin tutulduğu sırada Kamil Dede ile konuşuyor ve O'na elindeki silahla ne yapacaklarını soruyordu. Berna Kamil Dede ile birlikte resmini çizdikleri biblоyu gösteriyor.

THKO'yu geride bırakmanın sevinci içindeydiler

● "Kadir Has, fidyenin ikinci kısmı ödenmeden polise haber veriyor. Durumu rehinelerin başında bekleyenler polis telsizinden öğreniyor. Ve bunu Mete Has'a söylüyorlar. Mete Has 'amcam böyle bir aptallık nasıl yapar' diye tepki gösteriyor"

METE Has'ın evinde Kamil Dede ve Hüseyin Cevahir bekliyorlardı. Akşam silahlı kişileri görünce korkan küçük Berna uyanmış, neşe içinde evde koşuşuyordu. Kamil Dede ile sohbet ettiler, matematik çalışıp resim yaptılar. Talip Aksoy'un eşi Berna'ya onların kötü insanlar olduğunu yanlarına sokulmaması tembihliyor, Berna da gelip bunları Kamil Dede'ye anlatıyordu. Dede elindeki silahın oyuncak silah olduğunu, film çevirdiklerini söylemiş, ama Berna inanmamış "Böyle filmler dışarda çevrilir" demişti. Sonra ona babasının av tüfeklerini göstermişti.

Dokunulmayan kasa

FEZAL Has çok soğukkanlıydı. Sabah dışardan biri seslendi. Berna'yı okula götüren şoförün sesiydi bu. Fezal Has Berna'nın rahatsızlandığı için okula gidemeyeceğini söyledi. Ardından telefon çaldı. Ailesi Kadir Has'ı arıyordu. Misafir olarak geldikleri Mete Has'ın evinden dönmeyince merak etmişlerdi. Fezal Has onlara Kadir Has'ın rahatsızlandığını, merak edecek bir şey olmadığını, işe oradan gideceğini söyledi. Herkesi dikkatlice izliyordu. Daha sonra polise Kamil Dede'nin göz kapağındaki küçük bir beni bile tarif edecekti. Çayan ve Cevahir'in peruklu olduklarını hemen anlamıştı. Ulaş'ın kolay kolay farkedilemeyen peruğunu da yolda başını okşayan Kadir Has sezmisti.

İlk gün Çayan evdeki bir kasayı farketmiş ve açtırmıştı. Kasada Fezal Has'ın mücevherleri, Mete Has'ın hisse senetleri ve bir albüm vardı. İçinde bir fabrikanın açılışı sırasında Kadir Has'ın Demirel'le çekilmiş fotoğrafı da bulunan albümü almışlar ötekilere el sürmemişlerdi. Mücevherlerin alındığını sanan Fezal Has Kamil Dede'ye kasadaki bir altın saatin ölen babasından kaldığını, mümkünse onu bırakmalarını söyledi. Dede itiraf ederek hiç bir mücevhere dokunulmadığını söyledi. Kasaya birlikte bakmayı önerdi. Mücevherlere el sürülmemişti.

Paranın ilk kısmı alınıyor

ÖĞLE yemeğinden sonra telefon çaldı. Kamil Dede bundan sonrasını şöyle anlatıyor:

"Telefon eden Mahir'di. Hüseyin cevap verdi. Mahir bunların bir kalleşlik yapabileceğinden bahisle evi terketmemizi istiyordu. Paranın 200 bin liralık kısmı alınmıştı.

"Evden ayrılmaya karar verdik. Silahı koymak için Fezal Has'tan bir çanta istedim. Ve evi terkettik. Evin çevresinde ve yollarda tertibat alınabileceğini düşündük. Eğer böyle bir şey olursa sonuna kadar çarpışmaya ve teslim olmamaya karar verdi." Ancak hiç bir tertibatla karşılaşmadık. Topağacı'ndaki eve geldik. Yolda çanta delinmiş ve silahın ucu 3-4 santim dışarı çıkmış. Bunu ne biz, ne de bir başkası farketmiş."

Paranın geri kalanı nasıl alındı?

MAHİR Çayan da Topağacı'ndaki evdeydi. Şirketten çıkınca peşine bir takılmış, Çayan adamı atlatmış, Cevahir ve Dede'ye telefon edip evi terketmelerini söylemişti. Topağacı'na gelince Ziya Yılmaz'ı da Erenköy'e rehinelerin yanına göndermişti.

Şirkete telefon ettiklerinde Müdür Ali Germirli paranın kalan kısmının hazır olduğunu, muhasebecinin parayı Suadiye'deki eve götürdüğünü söyledi.

Suadiye'ye telefon ederek muhasebecinin yola çıkmasını, vapurla karşıya geçip, Karaköy'de bir dakika durmasını, sonra Etiler çarşı durağına gelmesini söylediler.

Muhasebeci paranın bir kısmının numarasını bankada aldırmış, bir kısmını da Suadiye'deki evde kaydetmişti. Yola çıktı. Karaköy'de durması söylendiği için takip edildiğini sandı, bu takipten kurtulmaya çalışarak Etiler'e geldi. Etiler'de yanına bir yaklaştı, "Ben Osman-1'im" dedi. Muhasebeci ve Suadiye'deki evden ayrılırken Fezal Has'tan ödünç aldıkları 200 lirayı geri verdi. Bu kişi Mahir Çayan'dı. Arkadaşları da çevreyi kontrol altına almış onu bekliyorlardı.

Hep birlikte oradan uzaklaştılar.

Polise bildirme

KADİR Has öğleden sonra şirketten ayrılıp evine gitmişti. Yol boyunca düşünmüş sonunda arkadaşı Ahmet Dallı'ya telefon ederek durumu bildirmeye karar vermişti.

Kadir Has mahkeme sırasında verdiği ifadede bu durumu şöyle anlatıyor:

"Eski arkadaşım Ahmet Dallı'ya telefon açtım. Fu şahıstan da bu şekilde para istenmiş belki bunun tesiri ile olacak ki: 'Ben sana yardımcı olabilecek bir arkadaş göndereceğim onunla konuşursun' dedi. Bir müddet sonra emekli bir kurmay albay evime geldi. Kendisine durumu anlattım. Emniyet Müdürü ile telefonla konuştu.... Ben ikinci parti paranın Etiler'de teslim edileceğini öğrenmiştim. Bu durumu albaya bildirmiştim. Emekli albay Emniyet Müdürü ile konuşurken ikinci parti paranın çıkarılmış olduğunu da beyan etmişti... Ben emekli albaya durumu anlattıktan sonra benim içinde bulunduğum endişelere değinerek 'Siz müsterih olun bundan sonraki günah bana ait' demişti."

İstenilen 400 bin lira alındıktan sonra, rehine olarak tutulan Mete Has ve Talip Aksoy bırakıldı. Evlerinde kısa bir süre kaldıktan sonra emniyet tarafından çağırıldılar. Emniyette 4 saat ifade veren Mete Has ve eniştesi Talip Aksoy, 2. Şube Müdürü Cemil Gülman'la birlikte emniyetten çıkarken.

İkinci kısım para ödenmeden polis haberdar oldu

FİDYE'nin ikinci kısmı olan 200 bin liranın ödenmesinden önce polis olayı haber aldı. Hemen Etiler'e doğru harekete geçti. Ama geç kalmıştı. Muhasebeci fidyeyi vermiş, Mahir Çayan ve iki arkadaşı oradan süratle uzaklaşmışlardı. Polisin çevrede yaptığı aramadan da bir sonuç alınamadı. Arama yapıldığı sırada Çayan, Bardakçı ve Dede çoktan Şişli'deki İlbay apartmanına ulaşmışlardı.

Erenköy'deki evde durum

ERENKÖY'deki evde Mete Has ve Talip Aksoy'un başında bekleyenler polisin kaçırma olayını haber aldığını anında öğrenmişlerdi. Çünkü polis telsizini dinliyorlardı.

Kamil Dede'yi dinleyelim: 'Mete Has'ın arabası Ulaşların yanında Erenköy'deki evde bulunuyordu. Bu sırada evdekiler telsizi dinliyordu. Polis telsizleri Mete Has'ın arabasını tarif ederek plaka numarasını veriyordu. Bunun üzerine Oktay Etiman ve Ulaş Bardakçı durumun polise bildirildiğini öğreniyorlar. Bunu Mete Has'a söylüyorlar. Mete Has, 'Amcam böyle bir aptallık nasıl yapar' diye tepki gösteriyor.'

"Ulaş hemen Mete Has'ın arabasına binip evin çevresinden uzak bir yere bırakmak için harekete geçiyor. Arabayı Erenköy Kız Lisesi yakınında bir yola bırakıyor. Arabanın bırakıldığı yer Erenköy'deki eve pek uzak değil. Ulaş fazla uzağa götürmeyi göze alamamış. Araba ile evin arası, düz hat çizilirse, 400-500 metre. Ulaş oraları pek iyi bilmediğinden bu kadar yakın olduğunu kestirememiş."

Rehinelerin bırakılışı

BİR kaç saat sonra polisler arabayı bulmuşlar. O sokaktaki bütün evleri arıyorlar. Polis, Mete Has'ın götürüldüğü yeri üç aşağı beş yukarı tespit ediyor. Tetik alıyor. O gece büyük bir risk göze alınarak rehineler serbest bırakılıyor. Gözleri bağlı olarak arabaya bindiriliyor, Fenerbahçe Spor Tesislerinin bulunduğu yere elleri arkadan bağlı olarak bırakılıyorlar. Bütün bu işler sırasında polisle karşılaşma olmuyor''

Polis "Murat"ı arıyor

BIR süre sonra rehineler bağlarından kurtulup, taksi tutarak evlerine gidiyorlar. Mete Has alınan ilk ifadesinde, tahminen Erenköy'e götürüldüğünü söylüyor. Gözleri çözüldüğü için evin içini de biliyor. Evin planını çiziyor. Bu plan gazetelerde çıkıyor. Bazı eksikliklerine rağmen, gerçeğe çok yakın bir plan. Ayrıca dışarıdan gelen seslerden bazı ip uçları çıkarıyorlar. Evin işlek olmamakla birlikte, bir yolun üzerinde olduğunu, yakınlarında daha işlek bir yol bulunduğunu tahmin ediyorlar. Yine apartmanda bir kadının çocuğunu Murat diye çağırdığını söylüyor. Polis bunun üzerine Murat isimli çocuk sahiplerinin polise başvurmasını gazeteler vasıtası ile istiyor. Rehinelerin saklandığı apartmanda iki tane Murat isminde çocuk olmasına rağmen kimse başvurmuyor.

Fezal Has kendisine teşhis için getirilen fotoğraflardan Cevahir'i tanıyor. Fakat bunu polis o sırada açıklamıyor. Bir başka tanık Ulaş'ı teşhis ediyor. Ankara Emniyetine soruluyor. Ancak Ulaş Bardakçı'nın devrimciliği çoktan bıraktığı ve onun olamayacağı söyleniyor.

Bu ipuçlarına rağmen bir sonuç alınamıyor. Ama Mete Has ve Talip Aksoy'un kaçırılması o günün koşullarında kamuoyunda büyük yankı yapıyor. Olayların yeni bir mevziye tırmandığının işareti olarak görülüyor.

Bu olayı fırsat bilen 12 Mart hükümeti, baskılarını yoğunlaştırıyor.

THKP-C'nin İstanbul "gerilla timi" ise çok karmaşık bir planı gerçekleştirmenin, THKO ile rekabette yeni bir mevzi kazanmış olmanın zafer sorhoşluğunu yaşıyor. Artık kamuoyu önüne bir örgüt olarak çıkmanın zamanı geldiği kanaati Mahir Çayan ve arkadaşlarının kafasına yerleşiyor. Bunun için çok daha sansasyonel bir "eylem" gerekmektedir. Gazetelerin 5-10 gün manşetinden inmeyecek bir "eylem" lazımdır. İşte Elrom'un kaçırılmasının esas gerekçesi böyle oluşuyor.

YARIN:
Çayan, Cephenin göstermelik tüzüğünü nasıl hazırladı?

Mete Has ve Talip Aksoy'un serbest bırakılmasından sonra bazı okullarda arama operasyonları hızlandı. Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde yapılan aramada kimlik gösteremeyen 18 genç gözaltına alınmıştı.

Televizyonda bugün

17.00	BÖLGESEL HABERLER
17.05	AKŞAMA DOĞRU
18.00	HABERLER
18.05	SINAVA DOĞRU

Programın bu bölümünde matematik ve şekil yeteneği dersleri yer alıyor.

18.50	GÜLE OYNAYA
19.15	EGE'DEN ÇİZGİLER

Işık Saygın'un hazırladığı programda Akuvades kum midyesi güneş enerjisi, kavşanlı kilidi bir türkü ve hayvan hastanesi konuları işlenecek.

19.50	UYKUDAN ÖNCE
20.00	HABERLER
20.40	MİNİK BALE
20.45	TARİHTE BU HAFTA
20.55	FORSYTE EFSANESİ
21.45	TÜRK HAFİF MÜZİĞİ
22.10	SPOR

Haftanın iç ve dış spor olaylarından görüntülere yer verilecek.

23.00	HABERLER